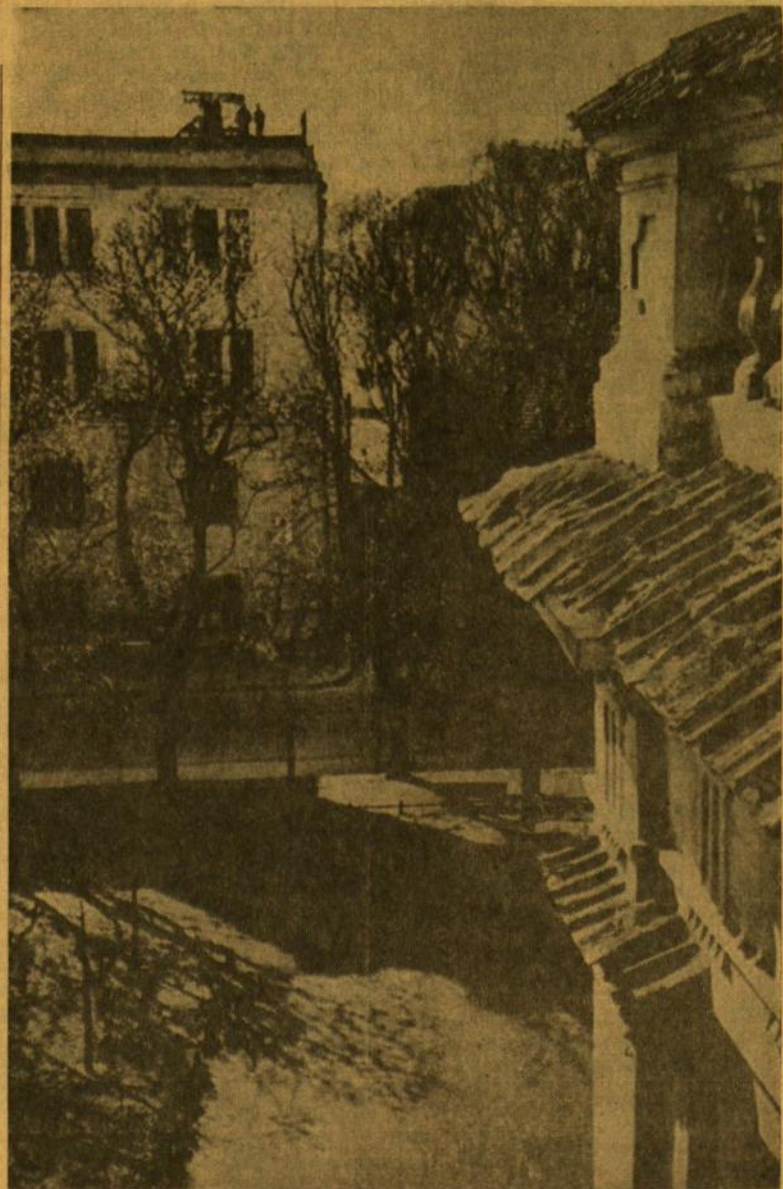

"MŪSŲ LIETUVOS" ANTRASIS TOMAS

A. BENDORIUS

MŪSŲ LIETUVA. Krašto vietovių istoriniai, geografiniai, etnografiniai bruožai. II tomas. Paruošė Bronius Kviklys. Lietuvių Enciklopedijos leidykla, 1965 m. Leidėjas Juozas Kapočius. Leidinys kietai įristas, 750 psl., 10 x 7 inč. formato, gausiai iliustruotas.

Pradžioje vasarą sulaukėme Broniaus Kviklio paruoštą, Lietuvių Enciklopedijos leidyklos išleistą "Mūsų Lietuvos" antrąjį tomą. Savo dydžiu ir šaunia išvaizda jis visiškai prilygsta pirmajam. Jame telpa Utenos, Rokiškio, Kauno, Kėdainių, Ukmergės, Panevėžio ir Biržų miestų ir jų apskrinių vietovių aprašymai. Knygos pradžia ligi 217 psl. skirta Rytų Lietuvos dalies, pradėtos pirmajame tome, pabaigai ir lietuvių kolonijoms Latvijoje (201–214 psl.). Ir šis antrasis tomas pilnas įvairiausių iliustracijų. Jų skaičiaus net 973! Tas visas iliustracijas suskirsčius pagal jų turinį į 10 skyrių, gaunasi šitokia "aritmetika": 38 žemėlapių, planai ir braižiniai, 154 kraštovaizdžiai, 100 gyvenviečių, 212 bažnyčių ir koplyčių, 214 įvairių pavienių kitų pastatų (mokyklų, kareivinės, varpinės, muziejai, dvarų rūmai, fabrikai ir kt.), 50 paminklų, 39 pilakalniai, 77 žmonių grupės ir pavieniai asmenys, 7 kryžiai ir 82 įvairūs kiti objektai, pvz. didieji medžiai, didieji akmenys, skulptūros, etnografiniai dalykai ir kt. Dauguma iliustracijų yra įdomios, techniškai gerai atliktos ir gražios. Kai kurios jų tiesiog puikios, patraukiančios. Daugybė fotografijų yra niekur ligi šiol nematytų, pirmą kartą paskelbtų. Didelėmis autoriaus pastangomis pasisekė gauti iš pavergtos Lietuvos šimtų naujų nuotraukų. Jos darytos tik 1962–64 metais. Tai aš laikau dideliu laimėjimu ir labai vertingu knygos praturtinimu, nes gerai žinau iš savo patyrimo, kaip nepaprastai sunku gauti enciklopedijai naujų fotografijų. Žmonės bijo siųsti prašomų miestelių ar kitų nieko dėtų dalykų fotografijų, kad nebūtų įtarti bendradarbiavimu su mumis ar net špioniažu. Autoriui pasisekė šią kliūtį nugalėti ir tai plačiu mastu. Žinoma, ne visos tos nuotraukos (ir kitos iliustracijos) yra vienodos vertės; ne visos jos pakankamai aiškios, patrauklios

Senoji Kauno statyba: Rotušės aikštės kampelis prie Daugirdo gatvės (iš "Mūsų Lietuvos" II t.).

R. Gibavičius

Vilnius (medžio raižinys)

kad Bronius Kviklys tik šiam vienam reikalui tegyvena ir niekas daugiau jam nerūpi. Ir iš tikrųjų, dvasios galiūnams fizinės kliūtys mažai ką reiškia. Juk, antai, Cervantes de Saavedra Don Kichotą sukūrė būdamas kalėjime ir kare suparaližuota ranka.

Kai skaičiau "Mūsų Lietuvos" I tomą, tai pagalvojau: kiti tomai, gal būt, negalės prilygti šiajam, nes čia labai įdomūs aprašymai apie liet. vilniečių kovas su lenkintojais ir Lenkijos okupacine administracija. Atrodė, kad šio nepapras-

to sektoriaus, kuris tęsėsi per visą Vilnijos skyrių, nebus kuo pavaduoti, kad knyga skaitytojui negalės būti lygiai įdomi. Antrajam tomui išėjus, pasirodė, kad toks būstavimas buvo be pagrindo. Šiame tome nėra vilniečių kovų, bet užtat čia įvestas kitas, net didesnės epochinės mūsų tautos istorijai reikšmės dalykas — lietuvių tautos rezistencija, prieš nacinę ir bolševikinę okupacijas. Ypačiai plačiai ir dokumentuotai aprašomi mūsų partizanų herojiškieji žygiai, jų vargai, jų kančios, jų patirtos nelaimės, kovojant su bolševikais antrosios sovietinės okupacijos metu.

Kitas pasiskaitymams įdomus skyrius yra vietovių apylinkių aprašymai. Po kiekvieno miesto ar miestelio aprašymo, pradedant nuo jų įkūrimo, eina jų apylinkių įdomesnių vietų smulkesnis atpasakojimas. Čia aprašoma kaimynystėje esantieji pilakalniai, milžinkapiai, archeologinių iškasenų vietos, dideli akmenys, seni medžiai, seni dvarai, kuo nors pasižymėję kaimai, istoriniai įvykiai, 1831, 1863 ir 1905 metų sukilimai, nepriklausomybės karų kautynės, baudžiavos vaizdai, pavyzdžiai ūkiai, knygnešių veikla, partizanų žygiai, sovietinių okupantų ir jiems pasedavėlių siautimas ir kt. Sakysime, toks Utenos apylinkėjų buvęs dvaras, iš pažiūros kaip ir kiti dvarai, o kokį įdomių dalykų iš jo praeities prirašyta! Sukrečia ligi kaulų smegenų baudžiavos laikų iš XVIII a. pabaigos vaizdas apie baudžiauninko Sauliuko nubaudimą: Ukmergėje jam, prieš nukertant galvą, buvo nukirsta dešinė ranka, kūnas sukaptas į keturias dalis ir tie kūno gabalai pasmaigstyti pakelėse, kad įbaugintų baudžiauninkus nesi-priešinti ponų sauvalei. Arba šalia V. Rastenio labai puikūs Spitrėnų aprašai (jis buvo to bažnytkaimio kūrimo liudininkas ir talkininkas) yra lygiai įdomus Noliškio dvaro aprašas

(23–26 psl.). Verta dėmesio ir Spitrėnų fotografija iš 1962 m., kur matyti sovietinių barų apgriautas paminklinis kryžius ir pasiviręs (ne bažnytelės bokštas, kaip parašėję sakoma) bžn. bokšto kryžius. Tai labai būdinga šių dienų Lietuvos, patekusios į sovietinės "kultūros" vergiją, nuotrauka. Spitrėnai — mažą Utenos apylinkės vietovėlę ir trumpą jų istoriją, o vienok kaip įdomus to bažnytkaimio aprašymas! Norisi jį čia visą pakartoti. Tokio dydžio ir panašiai įdomių mažų vietovių aprašymų knygoje yra šimtai.

"Mūsų Lietuva" tiek turtiną savo turiniu — apimtimi ir tiek įvairi iliustracijomis, kad neįmanoma net ir ilgesniu rašiniu su ja supažindinti. Pirmasis jos didžiulis tomas liet. knygų lentynoj atrodė vienišas, lyg kalakutas tarp baltų vištų, bet dabar atsistojus šalia jo antrajam, jis pasijuto jaučiau. Dvi knygos ir akį daugiau patraukia. Dar gražiau atrodys po metų keturi solidūs tomai.

Tokį didelį ir tiek sudėtingą darbą dirbant (ir nenormaliomis sąlygomis), neišvengiama netikslumų, apsirikimų ir kt. (Nukelta į 5 psl.)

Kertinė Parastė

VEIDU Į VILNIŲ

O, Vilniaus neužmiršk, lietuvi! Čia ne tik tai kad praeitis, Čia tavo irgi ateitis! Čia kova vedama už būvį! Maironis

Ne vienu atveju mūsųose vilniečių, žemaičių ar suvalkiečių kultūrinę ar bendruomeninę veiklą linkstama žiūrėti net su tam tikru nepasitenkinimu, lyg ji būtų, ko gero, lietuvių vienybės skaldymas. Manytume tačiau, jog tokia nuomonė yra tik apgallėtinas žvilgsnio pertempimas. Kodėl turėtų būti bloga, jei kurio nors Lietuvos kampo žmonės nori palai-kyti tarp savęs organizacinį -kaimyninį ryšį, jeigu jie jau-čiasi sujungti bendros tradici-jos, net bendro istorinio liki-mo saitais, kartu neprarasda-mi visus apjungiančio, plataus, lietuviškojo jausmo, dar jį pa-įvairindami savo gimtosios apylinkės spalva. Kodėl, sakysim, žemaitis specialiai nega-li pasididžiuoti šimtmetiniu sa-vo protėvių spyrivimusi prieš replines vokiškojo ordino ša-kas, kodėl sūduvis turėtų ne-pabrėžti kone legendarinių jot-vingių ir iš šio krašto kilusių tautinio atgimimo epochos pagrindinių vadų, o vilnietis vis ir vis neminėti slavų pot-vynio pavojaus, amžiais gra-sinusio užlieti jo tėviškę. Juo labiau, kad šitokie regioninių sentimentų bei problemų kėli-mai ne kartą paskatina visus atkreipti akis į tai, kas yra likiminiai svarbu visai tautai.

Tad ir vilniečių lietuvių kas-met spalio mėnesyje inspiro-juojamas dėmesys Vilniui ir Vil-niaus kraštui šiose dabarties sąlygose nepraranda savo prasmingumo, ypač kai jis pa-verčiamas visos mūsų visuome-nės rūpesčiu. Būtų per daug lengvapėdiška galvoti, kad bet kokios mūsų tautos praeities žaidzos yra užgijusios ir visos, amžiais jos krantus ardžiusios srovės yra išdžiūvusios. Ir kai kiekvienais metais spalio mėnesyje pabrėžtinai žvelgia-me į Vilnių ir Vilniaus kraštą, apščiai regime ne tik šviesių, bet ir tamsių spalvų.

Tiesa, šiuo metu politinė ar ginklo kova už šią Lietuvos dalį nėra akivaizdi realybė. Pagaliau ir patį Vilnių buvo-me ar vos nebuvo praradę giliausiose priežastyse ne dėl

pralaimėtos politinės ar ginklo kovos, o labiausiai dėl kultū-rinio pasimetimo amžių slinktyje. Mums kaip tik reikėtų vieną kartą ir visiems laikams įsidėmėti, kad tautai pralaimėjus kultūrinę kovą, ji pralai-mi viską, laimėdama tik gra-žesnę ar menkesnę paminklų mirusių tautų kapinyne. O anuose Rytinės Lietuvos pa-krasčiuose duobės lietuvių tau-tos atečiai jau seniai buvo iš-kastos, o ir dabar, toli gražu, dar ne visos yra užlygintos.

Todėl ir kultūrinė kova už Vilnių dabarties sąlygose yra pati sėkmingiausia ir pati rei-kalingiausia. Šitai jaučiame išėivijoje, šitai žino ir tėvynė-jė pasilikusieji. Juk kiekvienas, iš ten atvykęs arba į ten nu-vykęs, parsiveža įspūdžius, kad Vilnius ir dabar, lyginant jį su kitais Lietuvos miestais, yra užplūstas svetimųjų, ypač rusų. Slavų bangos jo pama-tus vis tebedaužo šimtmetiniu savo įsisiūbavimu, visa jėga ir visu rafinuotu įtūzimu. Tad mes čia laisvieji su nuostaba ir su pagarba žiūrime į tėvy-nėje pasilikusių šviesiųjų pas-tangas padaryti Vilnių kultū-riniu lietuvių tautos centru, kad jo kultūrinis pamatas bū-tų tikrai granitinė garantija ir tautinei ir valstybinei Lie-tuvos atečiai. Todėl mus džiū-gina ir ten, Vilniuje, išleista lietuviškoji knyga, ir lietuviškosios muzikos koncertas, ir lietuvių rašytojo dramos spek-taklis, ir kiekviena naujai ten įsteigta lietuviškoji biblioteka, meno paroda, ir vienokių ar ki-tokių kultūrinių apraiškų šven-tė, ir lietuviškojo jaunimo ver-žimasis į sostinės švietimo bei mokslo institucijas. Puikiai ži-nome, kad visa tai yra ne oku-panto malonė ar dovana, o in-tuityvi tautos pastanga, turint prieš akis dar 19 šimtmečio pradžioje Simano Stanevičiaus parašytąją frazę: "Ir ką am-žiai pagadino, laikas yra su-taisyti". O tokioje situacijoje ir Maironio Vilniui skirtoji ei-lutė "Čia kova vedama už bū-vį" yra tokia, lyg ji būtų pa-rašyta ir skirta šiai dienai. Tos kovos už būvį dalimi tebūna tad ir mūsų čionykštės pastan-gos Vilniaus ir Vilniaus krašto lietuviškosios problemos ne-pamiršti ir jos neužmesti.

K. Brd.

Vilninko ežeras Pakalnių apylinkėse

(iš "Mūsų Lietuvos" II t., 1963 m. nuotrauka)

Šiame numery:

- Vėdu į Vilnių.
- Br. Kviklio "Mūsų Lietuva" II t.
- Jaunimas reiškia savo nuomonę.
- Mariaus Katiliškio 50 metų sukakties proga.
- Richard Keane apie Kelečius.
- Naujas M. Vaitkaus rinkinys.
- A. Kairys teatro klausimu.
- Kultūrinė kronika.
- Nauji leidiniai.
- Moterų gyvenimas.

JAUNIMAS REIŠKIA SAVO NUOMONES

Studentų ateitininkų šiemetinės vasaros stovyklos studijinių būrelių išvados

Parengė ALGIS NORVILAS

A. Lietuvių klausimai

1. ISTIKIMUMO DVIEM TAUTOM KLAUSIMAS

Pravedė Rimantas Repšys (studijuoja matematiką Toronto univ.), sekretoriavo Kristina Galvydytė.

Pradžioje, iškilus klausimui, kas yra tauta, atsakė, apibūdindami tautos sąvoką; sutikome, kad tauta sudaro kultūra, kalba, papročiai ir teritorija. Bet tauta nebūtinai sudaro valstybę, nes įvairios tautinės grupės gali įsijungti į tą pačią valstybę. Normaliai žmogus turi racionali tautą pasirinkti ir gyventi pagal jos dvasią. Dauguma pasisakė, kad mūsų są-

Pastebėta, kad dažnai ir lietuviškose vedybose vaikai po truputį praranda lietuvių. Atrodo, kad už tai atsakingesnė motina, nes jiniai turi daugiau įtakos į vaikus negu tėvelis, praleisdama su jais daugiau laiko. Tie, kurie vedybose išlaiko lietuvių, yra individai. Jie išsiskiria iš amerikietiško masinio panašumo. Bet už tautinį auklėjimą nėra atsakingi tik tėvai. Jis priklauso mokykloms, draugams, visai aplinkai.

Lietuvių vedybų galimybė dažnai priklauso nuo vietovės. Didemi miestai turi daugiau lietuvių, daugiau kultūrinių parengimų ir t. t.; todėl yra daugiau progos susitikti su kitais lietuviams. Ten, kur mažiau lietuvių gyvena, yra lengviau pakrypti į amerikietiškus papor-

Ir kas gali prieštarauti jos balsui?... D. Botyriūtės plaukai, T. Idzeltė, A. Rudinskis, V. Saulys, R. Zailskas, I. Dvilaitė, S. Lišauskas, K. Lauraitytė ir K. Jonykaitės kojos.

lygose yra įmanoma gyventi pagal vienos tautos dvasią ir kartu kitos valstybės dvasią.

Toliau buvo keliamas klausimas, ką tai reiškia būti ištikimam savo tautai? Atsakė, jog neužtenka savo tautą tik nepažinti, bet reikia ją pažinti, jos kultūrą propaguoti ir sunkiose aplinkybėse jos neapleisti.

2. LIETUVIŲ KALBOS REIKSMĖ ISLIKIMUI

Pravedė Onutė Damaitė (studijuoja chemiją Creighton univ.), sekretoriavo Daina Batiriūtė.

Išlikti lietuvių, savo kalbą užmišrus, teoretiškai įmanoma, bet praktiškai nepaprastai sunku, nes kalba kartu su krauju ir tradicijos ryšiais sudaro tris svarbius elementus, išskiriančius mus iš kitų kultūrų bei tautų tarpo. Tarp šių trijų, kalba gal pati svarbiausia. Savos kalbos praradimas reiškia kultūrinį bei dvasinį žmogaus sunykimą, ypatingai lietuvių atžvilgiu. Gi gyvenant išeivijoje, mokėjimas savos ir esamo krašto kalbos neša dvasinį praturtėjimą.

3. LIETUVYBĖ VEDYBOSE

Pravedė Albertas Drukenis (studijuoja mediciną Xavier univ.), sekretoriavo Dalia Sakevičiūtė.

Vedybos tarp lietuvių yra būtinos savo kultūros išlaikymui. Nors gal ilgai nei visi sulysime į "melting pot", tačiau reikia atsiminti, kad dviejų kultūrų susituokime iširpinimas įvyktų greičiau, nes tada šeimoje aplinkos kultūra įsigalėtų daug lengviau, negu mūsų mažumos kultūra. Lietuvių vedybose taip pat yra svarbi dėl šeimyninio sugyvenimo ir kitų asmeninių priežasčių. Lietuvių yra mūsų turtas. Grynai lietuviškose vedybose tarp besituokiančių yra artimesni dvasiniai ryšiai, todėl, kad dažniausiai tie žmonės yra visos savo pagrindinės panašios ir vienas kitą.

Lietuviai studentai yra linkę laikyti pačią ateitininkų organizaciją, kuri savo tikslais ir veikla natūraliai išsiskiria iš kitų organizacijų, uždara ir snobiška. Ateitininkams reikia būtinai pradėti rodyti daugiau nuosirdumo ir ieškoti asmeniško kontakto su kitais lietuvių studentais.

Lietuvaitės studentės skiriasi nuo lietuvių studento savo gilesniu religingumu, geresniu lietuvių kalbos mokėjimu, didesniu lietuviškų papročių vertinimu ir noru ištekėti už lietuvių.

Is studentų ateitininkų vasaros stovyklos Dainavoje. Vienas studijų būrelis, pasukęs temą į linksmąją pusę: V. Augalio, "curlers", V. Ramanauskaitės kojos, I. Dvilaitės 1/2, D. Kuprionytės 1/2, L. Buivydaite ant B. Prapuolenio kėlo, T. Idzeltė, D. Botyriūtės plaukai ir petys B. Saldukaitės 1/2 veido, M. Pakalniškytė, R. Repšytė, D. Chodekaitė, R. Karka, Z. Acalinaite, R. Lietuvnikaitė, R. Gimaitė, K. Kalpokaitė, N. Gudžiūnaitės galva ir keliai, V. Svotelė, S. Rastonis, R. Repšys, ir D. Paulauskaitės plaukai.

5. LIETUVIŲ STUDENTAS AMERIKOS UNIVERSITETUOSE

Pravedė Algis Liaugauda (studijuoja inžineriją), sekretoriavo Birutė Saldukaitė.

Diskusijose nutarė, kad lietuvių veikla amerikiečių organizacijose nekenkia jo lietuviškumui ir jokių konfliktų dėl veiklos amerikiečių tarpe nekyla. Priešingai, su savo patirtimi ir pasirodymu lietuviškose organizacijose, lietuvis tampa pajėgiu aktyviai prisidėti prie amerikietiškos organizacijų veiklos, suteikdamas joms naujų minčių. Nors lietuvis studentas yra daugiau linkęs prie veiklos savutėje, bet taipgi ji traukia ir amerikietiška veikla, ypač dar jeigu jiniai yra laikoma svarbi profesiniam pasiruošimui.

6. LIETUVIO STUDENTO IVERTINIMAS — ALKOHOLIO PROBLEMA

Pravedė Salvinija Gedvilaitė (studijuoja speech therapy Marymount), sekretoriavo Vladas Giriūnas.

Kodėl pas lietuvių studentus reiškiasi per didelis alkoholio vartojimas?

Pasakymai:
a. Gėrimas yra vartojamas kaip pagėrimo bei užsimiršimo forma.

b. Noras pasigerti kyla iš konflikto tarp dviejų kultūrų.

c. Kai kurie nepripažįsta, kad čia yra kokia problema — geriamas, kad būtų linksmiau.

d. Atvažiuojam į stovyklą dėl socialinių priežasčių, t. y. linksmiau praleisti laiką, mažiau dėl intelektualinio troškimo.

e) Vyrai geria už tai, kad jiems trūksta vyriškumo.

f. Geriama, norint pagėgti nuo "neurosis of our age", nuo "atomo bombos baimės".

g. Geriama, kad būtų drašiau tarp merginų.

h. Merginoms patinka vyrai, kurie gali išskirtinai pasirodyti.

Gėrimas laikomas vienu tokių išskirtinųjų.

7. JEI LIETUVA BŪTŲ LAISVA, AR MES GRĮŽTUME Į JĄ?

Pravedė Kestutis Kliorys (studijuoja matematiką John Carroll), sekretoriavo Vėlė Svotelė.

Lietuvai tapus laisva, mažai lietuvių ten grįžtų. Studentai norėtų mokslus baigti Amerikoje, kitus bauginant nežinomos gyvenimo sąlygos Lietuvoje. Pradžioje gal dauguma nuvažiuotų kaip turistai apsidairyti. Tačiau tie, kurie grįžtų į Lietuvą visam laikui, būtų vedami tikro patriotizmo ir idealizmo. Studentai gal turėtų grįžti kaip taikos korpuso grupė.

Ką rastume Lietuvoje? Rastume kraštą ir žmones labai pasikeitusius. Gyventojai skirtųsi nuo mūsų savo kultūra ir savo psichologija. Jie gal kiek snobiškai žiūrėtų į mus, o mes taip pat į juos; dėl to galėtų įvykti eilė nesusipratimų.

8. LIETUVIŲ LIAUDIES DAINOS IR "FOLK SINGING"

Pravedė Gintaras Dambra (studijuoja humanitarinius moksl. Dartmouth univ.), sekretoriavo Aušra Gilytė.

Pirma iškėlė klausimą apie lietuviškų ir amerikietiškus liaudies dainų panašumus ir skirtumus. Sutikome, kad abejuose yra apdainuojamas žmogaus gyvenimas — jos išreiškia žmonių problemas, darbą, meilę, vargus ir t. t. Abiejų tipai yra kiek melancholiški ir sentimentali.

Tempas ir vienų ir kitų dainų

Na, čia tai jau įdomu... L. Gylis, G. Lukoševičiūtė, S. Vizgirdas, D. Polterytė ir N. Jaskulytė 1/2.

ny temos buvo gana panašios, pvz. "Cowboy Songs" ir "Country and Western" muzika. Dabartinė komercinė "folk" muzika skiriasi nuo ankstesnių tuo, kad ji siekia žmones įtraukti į masinius sąjūdžius, pvz. "Blowing in the Wind", kelianti balsą prieš kraują liejančius karus, arba "If I had a Hammer", tinkanti demonstracijai už civili-
ties teises. Matyti, kad lietuvių liaudies dainos daugiau kreipiasi į individo asmeniškas, širdies problemas, amerikiečių daugiau į masines problemas.

Lietuvių tarpe liaudies dainų įvertinimo netrūksta; jos vertinamos kaip tautinė brangenybė. Bet šioms laikams liaudies dai-

nos yra tapusios per daug panašios; gal jau reikėtų paleiskoti moderniškesnių žodžių ir laiko dvasiai atitinkamas melodijas.

B. Organizaciniai klausimai

1. KODĖL EILINIS NARYS NENORI IMTIS ATSAKOMYBĖS?

Pravedė Jonas Boguta (studijuoja fiziką Illinois univ.), sekretoriavo Živilė Šlekytė.

Eilinis narys nesima atsakomybės, nes jis nejaucia organizacinio pulso. Be to, narių tarpe dažnai vyrauja apatija, nes

Nukelta į 4-tą psl.

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG.
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISEN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepiama, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIZIONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6—8 val. vak.
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PR JAKSEVIČIUS
DR. JANINA JAKSEVIČIUS
JOKŠA
GYDYTOJA IR CHIRURGE
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Tel. ofiso PO 7-0000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
3844 West 63rd Street

Tel. GROVEHILL 6-1593
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLYMPIC 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus.

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŲNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. RELIANCE 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
3925 West 59th Street
Val: Pirmad., antr., ketvirt., ir penkt. nuo 12—4 p. p. 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val. trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto OLYMPIC 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak. Iškrysus trečiadienius Šeštadieniais 12 iki 4 po piet.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KODIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antr., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p. Šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. HE 7-1108.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HE 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 8-4732
DR. A. MACIŲNAS
CHIRURGS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5—8 antr., penkt. 1—4
Prilimnėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818, Rez. PR 6-9801
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v. Šešt. 9 v. r. — 2 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Vidaus ligos
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PULMAN 5-6766
Namų: BEVERLY 8-3946
Prilimn. val: kasdien 6-8 v. v. Šešt. 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7097
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

Ofiso telefonas — CL 4-2421
DR. AL. RAČKUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
4307 South Kedzie Avenue
Tik pirmadieniais ir ketvirtadieniais VAL: nuo 2 iki 7 val. vak.
Aptarnauja tik anksčiau pakenčius Naują nebeprima

TEL. 423-2060
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val: pirmad., antr., ketvirt., ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir Šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL: Pirmad., antr., ketv., penkt. nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu.

Telef. REPUBLIC 7-2290.
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 val. p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslių ir šlapimo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-3880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RELIANCE 5-4410
Res. tel. WA 5-3099
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-8296.
Res. tel. WA 5-3099
Valandos: 10—12 r. ir 7—8 v. v. vak. Šešt. 10—12 v. ryto. So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2—5 p. pietų kasdien. Sekmdieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St. Tel. Prospect 8-1223 ar PR 6-5571
Ofiso val: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123, Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGS
2454 West 71st Street
Prilimnėja ligonius tik susitarus Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p. Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GROVEHILL 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v. Trečiadieniais uždaryta

Tel. PROSPECT 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VASKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGE
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val: kasdien: 6-8
Tik svarbiems atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3150
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGS
3107 West 71st Street
Val: 2 iki 4 v. p. p. ir 7 iki 8 v. v. Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

BIČIULIS NUO TILTO, SUSMEGUSIO Į JUODĄ JŪRĄ

Rašytojo Mariaus Katiliškio portretas karo fone jo pusamžio proga

VL. RAMOJUS

Figūrojančiai susuktuose pasakojimuose visus parveddavo į Lietuvą, atitolinant niūrią dabartį ir dar baisesnę ateitį. Ir taip apie M. Katiliškį vis spietėsi būreliai, ir jis pasidarė visų mūsų paguoda. Tas pats Katiliškis, kuris kai kuriems dabar atrodo paniures, piktas, nekalbus.

Tavęs nepaliksim mirčiai...

Vieną dieną žnyplių ašmenys iš vakarų pasiekė Newau ir į mūsų iškastus apkasus nebesėdėjo joks kareivis. Skubiai teko trauktis atgal į rytus, į Gdynę. Mane gi ištiko nelaimė. Nuo drėgmės išaugo votis tokioje bjauroje vietoje, kad paciti nebegalėjau. Tuo tarpu mūsų aplamdytas ir iš Rytprūsijų pasprukęs dalinys neturėjo jokios gurguolės, vyrai patys privailėjo neštis ant pečių savo mantą ir dar valdiškus kastuvus bei kitus įrankius. Tada rimtai pagalvojau, kad laikas nusišauti, nes mirtis, jei ne šiandien, tai už dienos kitos tikrai atseks.

Bet karo šunkelių bičiuliai griežtai pasakė: ne! Ir nešė mane pasivadudami visą sunkų 20 kilometrų kelią iki pat Gdynės. Žygis buvo nepavydėtinas, nes keliu slinko nesibaigiantys sumuštus kariuomenės daliniai iš Pomeranijos, o kolonas nuolat puolė lėktuvai ir apšaudė artilerija. Ir vienas iš tų, organizavusių nešimo talką, šalia A. Aiduko ir kitų, buvo neužmirštamasis bičiulis Marius Katiliškis, vargo dienose spindėjęs tikrąja krikščioniškąja meile.

Kai lėkė į padanges Gdynės miestas

"Aš norėjau mirti, saulei šviečiant, arba plevenant žvaigždėms virš mano galvos. Aš norėjau, kad užliotų vėjas mano blakstienose ir šiausių plaukus neramiais savo pirštais. Aš norėjau, kad suptųsi eglės šaka virš mano guolio, ir sausa žolė šiuventų po mano šonais. Man neatrodė vistic, kur padžiauti savo kaulus...", rašo M. Katiliškis knygoje iš karo laikų "Išėjusiems negrįžti".

Bet likimas mus atvedė ne ten, kur vėjas užčioja ir supasi eglės šaka ar sausa žolė šiuvent. Atvedė į baisų Gdynės prietiltį, kur prieš apgultame mieste - tvirtovėje griuvo namai, į padanges lėkė uosto sandėliai, o su jais ir kareivių bei nesužvejusių evakuoti pabėgėlių ar vietinių gyventojų mėsgaliai ir kraujas. To pragarų epizodą tepiešia pats Katiliškis, čia susi-

Marius Katiliškis skaito savo kūrybą literatūros vakare. Nuotr. L. Kančausko

tikęs bičiulį Dubielą iš anksčiau išsklaidytos kuopos:

"Jo batų aulai ir kelnų šlaunys buvo kruvini. Jis buvo stiprus vyras ir nieko nepaisė. Ir cigaretės, kurias jis išskrėtė iš savo kišenių, buvo gerokai suglamžytos, kruvinais pirštais nučiupinėtos. Apie mūsų kuopą jis neką daugiau žinojo. Kuopa bus žuvusi prie Ober Malkau, siaučiant sniego pūgai ir horizontą dominuojant smailiajai Hoch Stueblau bažnyčiai..." ("Išėjusiems negrįžti").

Mūsų horizontą Gdynėje dominavo dūmais ir ugnies liežuviais nusiaubtas dangus, parako smarvė ir pūvančių lavonų tvaikas. Pragarai kasdien vis karštesnė, nebeatlaikė nervai ne vieno ir tų, kurie ant krūtinės išdizdijai nešiojo užsitarautus ar pavogtus geležinius kryžius ar kitus atžymėjimo ženklus, kurie, ramioje pafrontėje esant, didžiavosi narsumu praėjusiuose žygiuose, ir iš jų kalbų atrodydavo, kad jie yra herojų herojai. Keista ironija. Tie "didvyriai" Gdynės pragare pirmieji lindo giliai į rūsius ar žemes. Tuo tarpu žalieji sodžiaus vyrukai jautėms daug drąsesni, nors didžiutis, ir nebuvo prieš ką, kada patys "drąsiausieji" tūnojo giliai po mūsų kojomis.

Ir tą juodą dieną priešas jau buvo mus atstūmęs netoli jūros. Užėmėm tuščią buv. jūrininkų ramovės pastatą su marmuru, veidrodžiais ir kitokiomis grožybėmis, kurių vietomis tebuvo likę tik šukės. Būrelis susimetėme ne požemy, bet ketvirtame rūmų aukšte. Už langų pragaras malė iš vieno: vokiečių kreiseriai iš jūros, bolševikų katiušos nuo šlaitų, lėktu-

KADA ŠERKŠNAS KRINTA

Naujas Mykolo Vaitkaus poezijos rinkinys

MYK. MČRAITIS

Mykolas Vaitkus, ŠERKŠNO SIDABRAS. Eilėraščiai, 1953—1954 m. Išeido Lietuviškos knygos klubas 1965 m. Aplanką piešė P. Jurkus. Rinkinys 86 psl., 7½ x 5½ inč. formato, kaina \$1.50, gaunamas "Drauge".

*

Kan. Myk. Vaitkus yra jau daugiau kaip 80 metų sulaukęs, tačiau jis tebėra aktyvus ir veiklus ir ne vieną straipsnį ir ne vieną eilėraščių parašo, bet jo kūrinių vis ir vis išleidžiama net atskiros knygos. Neseniai šėjo jo atsiminimų knyga "Siaurės žvaigždė" apie ankstyvuosius jo studijų metus Petrapily ir kitur, gi dabar "Draugas" išspausdino jo eilėraščių rinkinį "Šerkšno sidabras", kas, gal būt perkeltine prasme turėtų reikšti tuos metus, kada šerkšnas ir sidabras užkrinta žmogaus plaukus. Tačiau kiekvienas mes žinome, kad šerkšnas ir sidabras yra gražu. Nors ir šaltas šerkšnas, bet jis gražiai spindi ir sidabras nerūdija.

Sieloje aušra

Malonu, kad sulaukęs jau gilesnės senatvės šis poetas tebėra kūrybingas. Tiesa, jo eilėraščiai nesivaiško kokių nors modernių formų, tačiau jie yra gana grakšti, gerai surešti ir daugeliui skaitytojų, ypač tų, kuriuos jau šerkšnas ir sidabras yra užkrintę, bus mėgiami. Svarbiausia, kad poetas, būdamas religingas, yra savo sieloje labai skaidrus ir net vienas skyrelis pavadintas "Sieloje aušra", o ir visame rinkinyje jaučiamas tas tyrumas, ta sieloje aušra. Poetas yra vaikiškai dėkingas už viską, ką jam Viešpats žemėje davė:

Ačiū, Tėve, ačiū už žemę plačią ir už saują smėlio — vaikui pramogė. Ačiū už tą šalį, kur gimiau kempely, ir skyrėybą kančią, kad tremty gyvenčiau. (13 psl.)

Paprastai, bet poetiškais vaizdais poetas išreiškia savo džiaugsmą žemėje, dėkoja už Viešpaties jam suteiktas gėrybes, net ir už tai, kad, karams siaučiant, buvo atskirtas nuo tėvynės. Autorius žino, kad ir jam, kaip ir visiems žemėje, reikės mirti. Tai priima su ramiu

nuolankumu, tikėdamas, kad ta diena atskleis žmogui daug naujų pasaulių, o žmogus atsilsės Viešpatyje. Tačiau ir žemė yra visiems miela, todėl poetas ir kunigas sako:

Veriesi, grabe? Vai, dar leisk! pažvelgti pro sunkų vožto kraštą, į praeities tolybę vaiskią, kuri kasdieną maža, maža. (80 psl.)

Autorius nori dar pagyventi žemėje, žvelgdamas į kasdien mažėjančią ir tolėjančią praeitį, bet poetas ramiai kreipiasi ir į mirtį, kuri užbaigs visus laukimus:

Kągi? tiesi šaltą ranką, reikia baigt laukimo tvanką. (85 psl.)

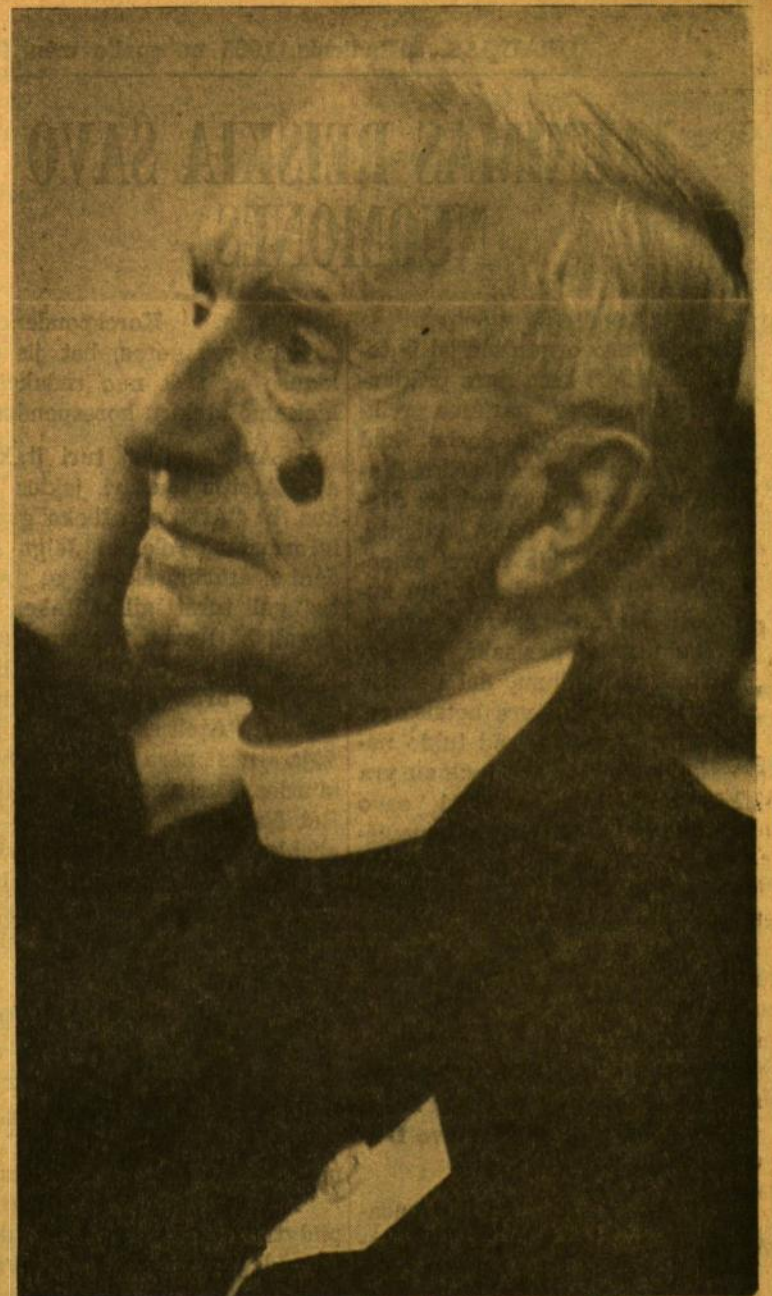
Meilėj viltis

Poeto rinkinys pilnas meilės ir vilties. Labai daug eilėraščių skirtų Kalėdoms ar kitoms šventėms, kuriuose poetas išreiškia meilę Dievui, reikšia Jam pasitikėjimą, aptaria žmogaus trapumą ir žmogaus laimę, sudedant visas savo viltis į Viešpatį. Poetas sako, jog be Viešpaties nebūtų kas paklydusiamei ranką ištietų, kas sutvirtintų, gundant nusilenkti silpnys.

Rinkinyje visi ras sau mielų eilėraščių. Tie, kurie nori rasti deklamuotinių įvairioms progoms (Kalėdoms, Naujiems Metams, Vėlinėms, Pelenų dienai, šv. Jono dienai ir kita) apščiui tokių galės susisiekti. Ne vienas jų galėtų būti ir giedamas ar dedamas į maldaknyges. Visi šie M. Vaitkaus eilėraščiai yra paprasti ir skaidrūs. Skaitytojams, kuriems ryškūs modernizmas ir sunkūs vaizdai yra ne prie širdies, Vaitkus bus labai suprantamas ir artimas. Visa knygutė, kurią išspausdino "Draugas", yra mielas ir Dievą garbinančios poezijos pluoštas. Gi pats poetas išreiškia savo tikėjimą taip:

Taip! aš Tavo kojų niekad nepaleisiu! Nors bedugnė žiotis, nebūju jos baidis. (67 psl.)

Taigi, šiame rinkinyje eiluota forma išreikšta viltis ir meilės eilėraščiai, gi be meilės ir vilties žemėje būtų daug tamsiau.

Mykolas Vaitkus

V. Maželio nuotrauka

Mykolas Vaitkus

AR IR TU ILGIESI?

Pasakyk, vėjeli, ko suok taip graudžiai, kai tamsa švelnioji nakčiai skraistė audžia? Ar ir tu vienatvį amžiną ilgiesi ir bent sykį trokštum parymoti dviese?

Betgi taip, tau lemta, begaliu vienuoli, veržtis ir nerimti, skrist ir skrist į tolį, kol, išsekus jėgai, sykį atsilsėsi praeities bekrastės amžinam pavėsy...

PO MILIJONO METŲ

Ta virpanti naktis... Ta kuždanti tyla... Tas skliautas mėlynas, kur amžinybėn kyla... Žvaigždžių rašmens tie, paskendę gelmėse, bėmėrą mįslėms ir amžinai tylėsią... Ir ta žmogaus širdis, paukštelė ta kvaila, kur veržiasi dangun, o žemės jai taip gaila...

Ir amžiai švis žaibais, sniokš amžiai verpetu. Praskris akimirkom ir milijonas metų. Taip pat virpės naktis. Taip pat kuždės tyla. Ir skliautas amžinas bylos gelmingą bylą... O ta žmogaus širdis — kur bus tada jina, kai mįslių rašmenimis mirgės tie pat žvaigždynai...

(Iš naujo rinkinio "Šerkšno sidabras")

Juozo Kelečiaus tapybos debiutas

RICHARD KEANE, tapybos dėstytojas Chicagos Meno institute

Chicaga turi naują tapytoją su stipriu asmeniniu įžvalgumu. Su malonumu lauksime Kelečiaus, sekančios parodos.

Didžiojoje portretų ir figūrinių kompozicijų jaudama tarp sužeto ir dailininko vykstanti dominavimo kova. Kelečius savo darbuose, tačiau, aiškiai įrodo triumfuojančią dailininko pergalę.

Jono Kelečiaus peizažuose atsispaudo kiek ramesnis aspektas dailininko vaizduojamame pasaulyje, tačiau ir šioje serijoje randame stiprių, pajėgių darbų — "Patiltė", "Kaimo industrija" ir "Uolos" yra išskirtini pavyzdžiai, kuriais tikrai džiaugiamės. Jonas Kelečius rodo didžiulį pažangą ir tobulėjimą spalviniuose kaip ir tapybiniuose

sprendimuose, ką patvirtina šioje parodoje išstatytų vėlesniųjų darbų palyginimas su ankstyvesniais.

Chicaga turi naują tapytoją su stipriu asmeniniu įžvalgumu. Su malonumu lauksime Kelečiaus, sekančios parodos.

J. Kelečius Raudonas nertinis

Jonas Kelečius Nuotrauka A. Kezio, SJ

Rašytojas Marius Katiliškis, visos eilės grožinės literatūros knygų autorius, vienas žodinių lietuvių rašytojų ir sodrių Lietuvos kaimo bei šių dienų aplinkos vaizdų ir žmonių kūrėjų, atžymėtas LE ir LRD premijomis, mini 50 metų amžiaus sukaktį. Ta proga Mariaus Katiliškio portretas mano vaizduotėje ir prisiminimuose ypač išskyla praėjusio II pasaulinio karo šunkeliuose, kuriuos jis, dedikuodamas knygą "Išėjusiems negrįžti", pavadino ir baisiais ir maloniais...

Šampanas ir pavogti rankraščiai

1944 m. liepos pabaigoje, raud. armijai iš paskos ant kulnų lipant, pasitraukė į Pasvalį. Buvo vakaras ir Pasvalio geležinkelio stotyje degė vagonai. O vagonuose būta taurių gėrybių, net ir šampano. Trumpa akimirka, ir vabalninkėnų rankose putojo šampanas, aplink Pasvalį lūdinai raudonuojujant pašvaistėms ir kažkur šonuose pokšint pavieniams šūviams. Bet tame šampano įkarštyje kilo triukšmas ir pačiame miestelyje. Karingi pasvaliečiai įsiuto ir net buvo besirengia sušaudyti vieną iš mūsų būrio vyrų — augalotą, plačiapetį Steponą. Mat, šis, savo dviračio netekęs, nuo Mūšos tilto nudžiovė kitą, kažkurio iš trauktis pasiruosusių pasvaliečių. Akimirka buvo tikrai pašėlus: kiekvieno metu į miestelį gali įsiveržti priešas, o čia žmogus tokiu degančiu momentu nupėsintintas. Bet aukštaičių širdys geros ir atlaidžios: jie mūsų Steponą ne tik kad nesusaužė, bet nė diržų neįkrėtė. Steponas vėliau žuvo, ir tebūna jam lengva žemelė. O to dviračio savininkas buvo Marius Katiliškis, jau Lietuvoje užsirekomendavęs rašytojas, Pasvalio bibliotekos vedėjas. Prie jo dviračio buvo pririšta kuprinė, o kuprinėje pats brangiausias turtas — spaudai paruoštos knygos "Seno kareivio grįžimas" rankraščiai. Tad ir tą skaudžią atsisveikinimo su namais akimirką jam buvo pašėlusiai skaudu, netekus ne tik dviračio, bet ir vienintelio knygos rankraščio egzemplioriaus.

Vėl subėga keliai pajūryje

Aukštaičių keliai žygyje į tremtį plačiai išsišakojo. Vieni į Vakarus keliavo per Žemaitiją, kovesi prie Sedos ir kitur, antri žygiavom per Latviją. Vėliau Lenkiją, Rytprūsiją, 1955 m. sausio 15 d. bolševikų ofenziva ir baisi pekla Rytprūsijoje.

1945 m. vasario pabaigoje mes, vokiečių suformuotos Rytprūsiose lietuvių darbo kuopos vyrai, išnešė kojas iš Varšuvos pašonės ir Karaliaučiaus žnyplių, vėl įkliuvom į naujas — Dancigo koridoriuje esančiame kašubų kaimė Newau. Nors žnyplių ašmenys vakaruose švitavo ties Stolpu, Pom., o rytuose supo Dancigą, bet jau buvo aišku, kad sausuma nebeišspruksim. Ir čia, šitan nuobodžian ir skurdžian kaimelin, kurį juosė naujai iškasti apkasai, vieną dieną atklydo keli pasimetę kareivėliai, barzdoti ir išvargę, iš kito sumušto lietuvių dalinio. Tarp jų ir pasvalietis Marius Katiliškis.

Iš vabalninkėnų dalinio, kurie Pasvalyje tad apsikaulino, bebuvau vienas šioj darbo kuopoj likęs. Pamačius Katiliškį, nesmagu pasidarė, kad jis nekeršintų už aną Stepono sunybę. Bet kur tau. Kai vakarais, šlapi sugrįžė iš apkasų kasimo, suguldavom į guolius šaltoje Newau kaimo mokykloje ir žinios apie katilo siaurėjimą vis labiau jaudindavo, nuotaikai pataisyti visa širdimi atsivėrdavo Katiliškis. Jo pašėlusiai laki fantazija, vaizdų sodrumas int-

lietuvių, jamžino brandžioje, literatūriniai apipavidalintoje ir ilgam išlikusioje knygoje "Išėjusiems negrįžti".

Tiltas smego į juodą jūrą

Mes stebuklingai išsigelbėjome iš Gdynės pragarų 1945 m. Vėlykų naktį. Hexegundo epizodas, kur buvo suspausti paskutiniai prietiltys likę gyvieji ir įremti į jūrą, ir kurį vėl skaitau "Išėjusiems negrįžti" puslapiuose, ir šiandien, praėjus dvidešimčiai metų, šiausia plaukus:

"Staiga minia pasiduoda pirmyn, surikusi laukiniu riksmu, nustelbdama garsus ir ugnį žandarmerijos pistoletų šūvių. Jie leidžia serijas į kojas. Bet sekančio akimirka jie jau suminti, ir lavina kriokdama ritasi mediniu tiltu... Medinis tiltas smego į juodą jūrą, perplėsiama sprogimų šviesos ir vėl paneria ma į tamsą..."

Tokių tai kelių mes išsprukom iš mirties Gdynėje ir vėl sugrįžome gyventi.

Aš jau iškeliu ju...

Jau buvo pasibaigęs karas. Žaliavo 1945 m. birželis Eiderstadto iškišulio lygumose. O visas šis vandenimis nuo sausumos atskirtas žemės gabalas buvo paverstas didžiule karo belaisvių stovykla. Tarp šimtų tūkstančių vokiečių ir kitų tautybų karių, sprendimo valandos čia laukė ir lietuvių darbo kuo-

pos likučiai, iš Gdynės per Baltijos jūrą, paskiau per Daniją likimo atvesti į tą tolimą ir mažai žinomą Vokietijos užkampį — Eiderstadą. Nuobodžias ir labai netikras pokario dienas gaubė badas ir baisi rūkalų stoka. Iš savo bagažų buvom jau išlaizę paskutinius Gdynės degančio konjako atsargų lašus, surūkę viską, ką turėjome. Dabar kūrenom lauželius, ant jų džiovinom alksnių lapus, juos trynėm, kimšom į pypkes ir aitrų dūmą traukdavom į plaučius. Visa tai buvo vaistai, kada pro mus dienomis riedėdavo į rytus prievarta grąžinamų vlasoviečių, vengrų ir kitų tautybių karių prigrūsti sunkvežimiai, su savo tolstančių užesiu nusinešdami graudžius, pagalbos besišaukiančius balsus, kada ir mūsų pavardės jau buvo sąžiningai suregistruotos būsimajai kelionei...

Vieną vakarą, lauželiui besikūrenant, Marius prisitarė: "Aš jau iškeliu ju..."

Jis pataikė į laimingą kelią: Flensburgas, Hamburgas, Hanau ir Freiburgas su savo meno mokykla ir kultūringa, intelektualine aplinka.

Dabar mūsų rašytojas jau keilolika metų, kukliai su šeima įsikūręs, gyvena Lemonte, savo aplinkoje atkūręs miniatūrinį Lietuvos kampelį su sodu, (Nukelta į 4 psl.)

JAUNIMAS REIŠKIA SAVO NUOMONES

(Atkelta iš 2 psl.)

Jie priklauso organizacijai ir todėl, kad nori kam nors priklausyti. Naujiems nariams reikėtų duoti pozityvių darbų, kad jie pradėtų aktyviau veikti. Tačiau yra galimybė, kad šis darbas neatitinka nario talentų. Tuo atveju reikia nariui asmeniškai padėti ir duoti jam supratimą, kad ir jis yra svarbus. Diskutantai pasisakė, jog pateisinti neveiklumą dėl lietuvių kalbos sunkumų yra neteisinga. Dauguma sutiko, kad tokio neveikumo priežastis daugiau yra baimė viešai pareikšti savo nuomonę. Todėl reikia asmeniškai ir švelniai, tačiau pastoviai, stumti jaunesnius narius į aktyvų pasireiškimą.

2. DRAUGOVĖS PRAKTIŠKOS VEIKLOS PRAPLETIMAS

Pravedė Teresė Pautienė (studijuoja anglų kalbą Illinois univ.), sekretoriavo Dalia Chodeckaitė.

Dr. A. Liulevičius yra pasakęs, kad reikia būti "funkcionaliai organizacijai" ir tarnauti visuomenei. Tačiau studentai ateitininkai retai bendradarbiauja su kitom organizacijom visuomenės labui. Toronte padarė pradžią šitokiam bendradarbiavimui ateitininkų draugovės nariai, kurie suruošė bendrą susirinkimą su skautais akademikais. Panašią pradžią yra padarę ir Detroito ateitininkai, kurie taipgi aktyviai bendrauja su kitom organizacijom.

Studentai ateitininkai galėtų daugiau reikštis šalpos darbuose.

Draugovės sudaro asmenys, kurių kiekvienas turi tam tikrus talentus ir palinkimus — vieni moka užimti vaikus, kiti senelius, treči moka pasireikšti pinigų rinkime. Tad pagal savus sugebėjimus draugovės nariai galėtų plačiau įsijungti ir į panašius darbus.

Dažnai moksleivis studentą laiko idealu. Studentas lengviau prieis prie moksleivio negu sen draugis. Todėl studentai turėtų aktyviai veikti su jaunesniais — ne tik siūlydami pagalbos laiškus, bet ir asmeniškai susitikdami su moksleivių valdybomis bendros veiklos aptarimui.

Iškilo klausimas: ar studentams ateitininkams reikėtų reikštis Amerikos visuomenėje? Sutikome, kad galėtume veikti ten kaip "pressure" grupė Amerikos politiniuose reikaluose, pvz. rašydami į laikraščius mums svarbiais klausimais. Būtų sunkoka veikti su Newman Club, nes jis nemažai skiriasi nuo ateitininkų, o ypatingai šiuo metu yra tapęs tik daugiau pasyvus diskusijų ratelis.

3. AR "ATEITIS" TEBĖRA REISINGA STUDENTUI ATEITININKUI?

Pravedė Vacys Šaulys (studijuoja chemiją Illinois Technologijos univ.), sekretoriavo Aldona Bušinskaitė.

1. Dauguma studentų peržiūri "Ateitį", bet ne visi ją perskaito.

2. "Ateitis" neatsakingai ir nesubrendusiai pasisako kai kuriais tarptautiniais reikalais, pvz. dėl Vietnamo, dėl rasinės problemos, bado pasaulyje.

3. Koks turėtų būti "Ateities" tikslas? "Ateitis" turėtų veikti kaip a) MAS organas, b) idėjų dialogas, c) korespondencijų rinkinys.

4. "Ateityje" randamas dialogas, bet jis krypta į vieną-

šališkumą. Korespondencinis skyrius yra geras, bet jis priklauso ne tiek nuo redakcijos, kiek nuo atskirų korespondentų.

5. Ar "Ateitis" turi įtakos? a) "Ateitis" neturi jokios įtakos. b) "Ateitis" atlieka grynai informacinę rolę. c) Jeigu studentas atidžiai skaito ją, "Ateitis" gali turėti giles įtakos, bet ji gali būti arba teigiama, arba neigiama — "Ateitis" gali jį sužavėti arba apvilti ateitininkija. d) "Ateities" įtaka vis mažėja, nes nėra uždegamosios minties, kuri vestų ateitininkus. Bet čia iškyla klausimas — ar problema yra ta, kad viena grupė žmonių nepajęgtų uždegti kitų, ar kad tie kiti žmonės patys niekuo nesidomi ir nieko neieško?

6. Ką norėtume matyti "Ateityje"? a) Gyvo ideologinio dialogo, b) metinės temos nagrinėjimo, c) daugiau nuotraukų, d) "Ateitinink of the month", e) nekartoti stovyklinių paskaitų. "Ateitis" pirmoji eilė turi išpildyti savo pagrindinį tikslą — uždegti ateitininkiską dvasią mums.

C. Bendros temos

1. KRIKŠČIONIS OPTIMISTAS

Pravedė Tomas Kisielius (studijuoja mediciną Notre Dame univ.), sekretoriavo Justina Gudėnaitė.

Gyvenime reikia sujungti optimizmą su realizmu, t. y. tikėti ir dirbti. Yra neįmanoma būti krikščioniui ir tuo pačiu nebūti optimistu, nes, tikėdamas į Kristų, tu tiki į geresnę būsimąją gyvenimą. Yra tačiau pavojinga gyventi perdėtame optimizme — tai veda į viskuo pasitikintį pasyvumą. Šiandien pasaulyje vyrauja pragmatizmas. Idealizmas dažniau pasirodo vargingesnių žmonių tarpe.

2. ŽMONIŲ SANTYKIAVIMAS

Pravedė Rimas Rudys (studijuoja fiziką San Jose univ.), sekretoriavo Irena Rušėnaitė.

Atrodo, jau užsibaigė ūkininkas santykiavimas — "agrarian" visuomenė. Dabar keičiasi pasaulis į miesto kultūros žmones, bet ši nauja kultūra dar nėra pilnai veido susidarius.

Šią naują kylančią kultūrą galima charakterizuoti tokiais bruožais: santykiavime nėra jautrumo tarp žmonių; viešpatauja nenoras įsivelti į kito problemą, nes pagalba gali daukainuoti; asmenų nepriklausomumas skleidžiasi, nes daugelis klajoja iš vietos į vietą, niekur giliai neįleidami šaknų.

Dauguma naujos kultūros charakteristikų vertinamos negatyviai: apatią, nenoras ryšių palaikyti tarp žmonių, asmens sulėkštėjimas, aiškus santykiavimas tik savo naudai, asmenybės nublukimas. Šie visi yra neigiami naujosios visuomenės bruožai. Bet ir gerumų netrūksta, nes mieste ir naujame santykiavimo būde yra progų, kurių nebuvo tada, kai žmonės gyveno riboto ratelio ūkyje. Su proga ateina ir rizika; ta rizika ir proga yra proporcingos.

Iš Kristaus pamokslų matome, kad santykiavimo problema yra visų laikų problema, tik ji reikiama vis kitom formom. Kas dabartiniu metu turėtų spręsti iškilusias negatyvias problemas? Kadangi sociologai ir psichologai negali savęs transcen-

O čia tai jau reikia pagalvoti... O. Damaitė, T. Idzelytė, K. Kliorys, S. Rastonis, R. Šarka, A. Rudinskas.

duoti, duoti vizijos ir įprasmiti gyvenimo, jie gali tikti pastatyti rėmus, padaryti konkretų pamatą, atsakyti techninius klausimus. Problema lieka spręsti religijos žmonėms, nes tikrai religija įkvepia asmenį, išryškina argumentus, parodo viziją. Su ta vizija asmuo gali išlikti individu šioje naujoje, besivystančioje miesto visuomenėje.

3. SOCIALINIO KLAUSIMO AKTUALUMAS MŪSŲ TARPE

Pravedė kun. Kęstutis Trimakas, sekretoriavo Jūratė Juozevičiūtė.

Buvo diskutuojama lietuviško taikos korpuso galimybe. Šis galėtų veikti Pietų Amerikoje, Vokietijoje ir net Amerikos lietuvių kolonijose.

Brazilijoje tėvai jėzuitai stato jaunimui centrą, tačiau ten trūksta vadovų jaunimui. Šis centras suburtų lietuvišką jaunumą, kuri ten labai išsišklaidžiusi. Darbas, kuris lauktų taikos korpuso narių, būtų daugiausia organizacinis ir pedagoginis — ateitininkų būrelių vadovavimas, laikraščio leidimas, radijo valandėlės pravedimas, mokytojavimas šeštadieninėse mokyklose, paruošimas vadų iš paties Brazilijos lietuviško jaunimo. Tėvas Markaitis planuoja susitikti su Amerikos Peace Corps direktoriumi, Shriver, norėdamas sužinoti, ar lietuvių kandidatai galėtų pasirošti Amerikos taikos korpuso įstaigose. Gal net būtų galima šį lietuvišką korpusą padaryti Amerikos korpuso padaliniu specialiam reikalui — Pietų Amerikos lietuviams.

Vasario 16 gimnazija taip pat laukia jaunų žmonių iš Amerikos, kurie čia galėtų dvejus metus padirbėti, dėstydami anglų kalbą, sportą bei vadovauti organizacijoms.

Pačioje Amerikoje, studentai, kurie žada vasarą dirbti, galėtų pasirinkti tokį miestą, kuriame lietuvių veikla sužlugusi, ir šalia savo darbo pagyventi ir suorganizuoti tos kolonijos lietuvius.

Organizuoti žmones šitokiems žygiams reikia įsteigti informacijos centrą, per kurį studentai sužinotų, kur ir kokie darbai reikalingi.

4. AMERIKOS ŽURNALAI IR SPAUDA

Pravedė Algis Rudinskas (studijuoja farmaciją Montrealio univ.), sekretoriavo Aldona Zailskaitė.

Anksčiau spauda buvo tik reportažas, bet šiandien jos tikslas yra pasikeitęs — spauda yra virtusi kritikos priemone. Nutarėm, kad šių dienų spauda turi didelę įtaką ne tik į jaunimą, bet ir į visą visuomenę. Ji formuoja ir nustato žmonių elgseną bei galvojimą.

Dabar studentai linkę skaityti santraukinius žurnalus, pvz. "Time", "Newsweek" ir taip pat "New Yorker". Kiek daugiau padiskutavome apie šitokius žurnalus. "Orientation" kartais studentams turi labai gerų straipsnių, kurie skatina pagalvoti; mergaitėms skirtuo-

se žurnaluose "Glamour" ir "Vogue", šalia madų aiškinimo pasirodo bendrąjį lavinimąsi liečią straipsniai; "Playboy" žurnale randama filosofija, kurią tik pats žurnalas, atrodo, nori pateisinti; santraukiniame žurnale "Reader's Digest" dažnai pasitaiko neteisingos žinios; "Ateitis" turi įdomių nuotraukų, korespondencijų ir

"antra vertus" skyrių, kuriam būna kontraversinių diskusijų.

Katalikų spauda kartais atrodo labai davatkiška, dar su gana žemu plunksnos lygiu. Tačiau yra ir labai pažangių žurnalų kaip "The National Catholic Reporter", kuriame rašo pasauliečiai katalikai aktualiais klausimais. Buvo iškelta mintis, kad "newsstands" turėtų parduoti ir katalikiškus žurnalus.

Kokią įtaką turi spauda? Jeigu žmogus skaito kritiškai, jis gali daug gero pasisemti iš beveik kiekvieno žurnalo, pvz. net ir "Playboy". Tačiau ne daug žmonių sugeba tikrai kritiškai autorių vertinti. Todėl ypatingai jaunesniems žmonėms nerimto pobūdžio žurnalai gali turėti blogos įtakos, pristatydami iškreiptą gyvenimo vaizdą ir sugaišindami daug laiko.

Spaudos cenzūra nieko gero neduoda; ji tik sukelia smalsumą. Galutinai nutarėm, kad spaudą, kokios sritys ji bebūtų, reikia apgalvotai pasirinkti.

BIČIULIS NUO TILTO, SUSMEGUSIO Į JUODĄ JŪRĄ

(Atkelta iš 3 psl.)

kur vešliai keroja žilvyčiai ir apyniai, kur jo pamiltos žemės sultys brandina rytojaus vaisių. Ir, ačiū Dievui, kad karo pragarė į tą pačią sultingą žemę nenugrimzdo kulkos pakirstas kūnas. Kas būtų tada parašęs tokias knygas, kaip "Prasilenkimo valanda", "Užuovėja", "Miškais ateina ruduo", "Išėjusiems negrįžti", "Šventadienis už miesto", kurių tomiai dabar puošia daugelio jo gerbėjų knygų lentynas. Taip pat tenka pastebėti, kad M. Katiliškis yra vienas iš labiausiai skaitomų lietuvių autorių, ir ne viena jo knygos laida yra išpirkta.

Daug dienų praleidom drauge su Katiliškiu ir dar daugiau mylių sukorėm, žengdami karo šunkeliais. Bet, ypač anomis mirties dienomis, nė į galvą neatėjo mintis, kad jis tokiais tada dar neįmatomais tolmais

1965 metais susilauks šitokio minėjimo laisvojo pasaulio lietuvių sostinėje, kuris kaip tik įvyksta šį vakarą, kad jo kūryba taip plačiai bus kritiškai nagrinėjama ir vertinama.

Mano akyse Marius Katiliškis pirmiausia iškyla kaip žmogus. Toks žmogus, kuriuo visur gali pasitikėti, kuris visada tau bus artimas, atviras ir draugiškai nuoširdus. Toks jis atsivėrė karo šunkeliuose, tose situacijose, kur kiekvienam terūpėjo tik savo pilvas, galva ir gyvybė. Tokį pat Katiliškį pažįstu ir šiandien.

— Azijos žuvis Monopterus albus gimsta patele, bėg pokiek laiko iš patelės pavirsta patinėliu. Tokią metamorfozę pereina kiekvienas Monopterus, o tai labai intriguoja biologus.

Sėkmingai darantią biznį ir aptarnaujančią lietuvių virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje

kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Turtas virš
\$50,000,000.00

KURIOJE JŪSU, KAI TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir nėra Jums papildomas pajamas.

- **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kurio laiku, pagal Jūsų taupymo planą reikalavimus.
- **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartus į metus pridodamas prie Jūsų saskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.
- **PARANKI** — vieta patogiai ir šalia įvestas taupymo pašto skyrius leidžia dar daugiau sutaupyti.
- **SAUGI** — nes visos santaupos iki \$10,000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.
- **KAI NAMŲ PIRKEJAS** Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruoštą biudžetą.
- **NAMŲ GREIČIAU ĮSIGYSITE**, nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.
- **ĮSIGYSITE JI LENGVIAU**, nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą, nuosimčius ir kitus mokesčius.
- **ĮSIGYSITE JI BE RŪPESČIŲ**, nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue

Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.

TREČIADIENĮ visą dieną uždara.

KETVIRTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
ŠEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Seimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti paštą
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai

"MŪSŲ LIETUVOS" II-SIS TOMAS

(Atkelta iš 1 psl.)

netobulumų. Juk tik tas neklysta, kuris nedirba. Tačiau, imant dėmesin tokią didžiulę medžiagą ir iliustracijų daugybę, tenka pasakyti, kad tų netobulumų ir korektūros klaidų palyginti nedaug pastebima.

Žemėlapiai, braižiniai ir fotografijos

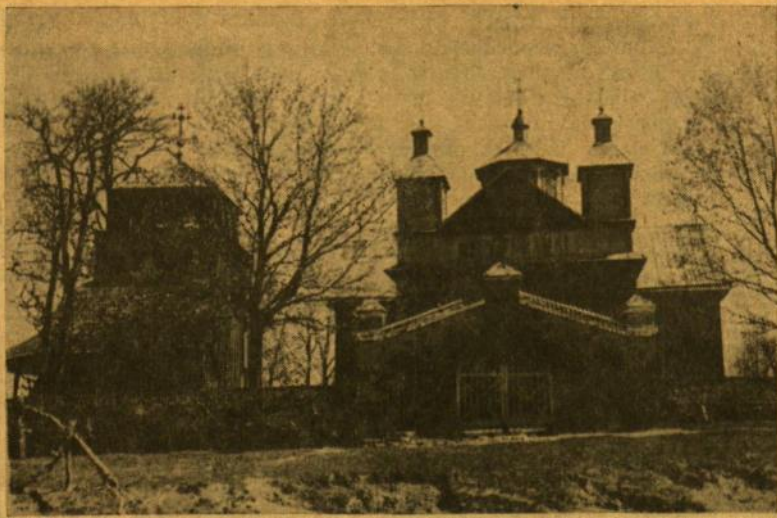
Kalbant apie žemėlapius, reikia pasakyti, kad jie nevienodų techninių savumų. Vieni jų, pvz. apskričių teritorijų, specialiai šiam reikalui braižyti, o kiti yra fotografinės sumažintos kopijos. Iš apskričių žemėlapių geriausiai nusisekė yra Panevėžio žemėlapis, bet iš viso geriausiai techniškai - kartografiškai pavykę žemėlapiai yra Anykščių apylinkės (82 psl.), Vidurio Lietuvos (222 psl.), Lietuvių - bermontininkų karo veiksmų (223 psl.) ir Biržų - Pasvalio apylinkės geologinis (666 psl.). Netikusiai yra nubraižyti Molėtų (46 psl.) ir Dubingių (512 psl.) apylinkių ežerų žemėlapiai. Tokia technika atžymėti ežerai negalima, nes ji klaidina: pluošteliais išvedžioti išilgai krantų vingiuoti brūkšneliai gali būti suprasti kaip įžobotos (vienodo gylio linijos), o tarp jų išlikę balti plėmeliai priimti salomis. Vienintelis būdas tokios rūšies žemėlapiuose ežerams pažymėti, yra jų plotus padengti plonyčiais, lygia-grečiais brūkšneliais, o salas palikti baltomis dėmelėmis, apvestomis krantų vaizduojančia linija. Spalvotuose žemėlapiuose brūkšnelius atstoja vaizdingesnė melsva spalva. Spaudai ruošiamuose "Mūsų Lietuvos" tomuose turėtų būti išvengta tų klaidinančių, griozdiškų raiščių brūkšnių. Jeigu žemėlapiai skirti Molėtų - Dubingių ežerynams, tai dar labiau jų prašosi pietų Sūdovos ežerynas ir Platių ežerai Žemaičiuose. Mažavertė yra ir Tauragno ežero diagrama (34 psl.). Užtat įdomi yra užtventko Nemuno ("Kauno jūros") schema, kuriai paskirtas visas 302 puslapis. Vertingi yra Kauno senieji planai iš XIV-XVIII a. ir nepriklausomybės laikų planas bei žemėlapis su plačiomis miesto apylinkėmis. Spauštuvė vienas planas (55 nr.) apverstas galva žemyn. Kauno aps. žemėlapių sunkiai išskaitomi kai kurie vietovardžiai, nes pats žemėlapis truputį per daug sumažintas. Būtų buvę geriau nukirsti išsikūlusius jo ragus ir gauti aiškesnį žemėlapi, tokio gerumo, koks yra Kauno ir jo apylinkių žemėlapis 274 psl. Įdomus yra Kauno ploto augimo scheminis planas (248 psl.), kuriame matyti ir 1960-64 m. prijungti plotai. Geresnei orientacijai reikėtų pažymėti kai kurias užmiesčių vietas. Iš schemos matyti, kad šiandieninio Kauno plotas yra daugiau kaip dvigubai didesnis už prieškarinį ir apima 9,564 ha (1939 buvo 3,940 ha). Gaila, kad nėra tų naujai apstatytų plotų nė vienos fotografijos. Iš privačių šaltinių žinome, kad tie nauji plotai, kurie siekia Petrašiūnų ir Lampėdžių, apstatyti šabloniškai, vienodais, kareivinių išvaizdos keliaukščių namais ir sudaro labai nuobodų, nejaukų įspūdį. Iš kitų žemėlapių ir braižinių dėmesio vertas inž. K. Šakenio nubraižytas istorinis Vabalninko seniūnijos žemėlapis (723 psl.). Pagirių atėmimo iš bolševikų 1919 m. schema (483 psl.) ir Biržų pilies planai ir graviūros (669-672 psl.). Ukmergės kautynių su raudonarmiečių schemas (471 psl.) paaiškinime yra klaidinga data: tos kautynės įvyko ne 1920, bet 1919 m.

Fotografijos yra pagrindinė knygos iliustracijų dalis. Jų tiek daug ir tiek naujų, niekur ligšiol nematyti, kad jos vienos knygą daro nuostabiai patrauklia. Daugumas jų vispusiškai geros, o kai kurios netgi labai gražios, pvz. Rubikių (Anykščių) (93-94 psl.), Dviragio ež. (181 psl.), Svėdasų (177 psl.), Alaušo ež. (118 psl.), Nevėžio ties Panevėžiu (550-557 psl.), Stirnių ež. (51 psl.), Asvejos ež. (513 psl.) ir daug kitų. Kai kurios fot-jos yra didžiai vertingos savo senumu, storine reikšme; kitos turi didelės etnografinės vertės, pvz. Tauragnų artojas su jaučiais ir medine žagre 1904 m. (36 psl.). Visos jos rodo, kokia Lietuva buvo ir kokia yra dabar; jos vaizduoja praeitį ir dabartį, gamtą ir žmones, liaudies meną ir įvairių amžių architektūrą. Jose matome pilikalnius, pilkapius, pakelių kryžius, sodybas, dvarų rūmus, kaimiečių trobas, bažnyčias, mokyklas ir ištisus miestus, miestelius ir bažnytkaimius. Tai yra tikrai natūralus Lietuvos veidas. Jis nešventadienis, ne pagražintas ir ne albuminis. Nematę Lietuvos žmogus, knygą pavertęs ir peržiūrėjęs jo sukaupias fotografijas, susidarys tikrą jos vaizdą. Žinoma, tas vaizdas bus tik fotografinis, atseit, išorinis. Tik perskaitęs knygą galėsi arčiau pažinti ir suprasti ne tik kraštą, bet ir pačius žmones.

Salia pukių, aiškių, gražių fotografijų pasitaiko ir mažiau pasisekusių. Dėl to autorių negalima kaltinti, nes jis nei fotografavo, nei jas techniškai paruošė spausdinimui. Jeigu gerokas jų skaičius nėra tokios dailios ir aiškos, kokias mes norėtume matyti, tai fotografijų ir spauštuvės kaltė, jeigu galima už tai kaltinti. Mano galva, buvo galima jų kai kurių visai nedėti. Juk tokios fot-jos, kaip sakysim, Tauragno ež. (33 psl.), iškelto iš Užubalių durpyno ažuolo viršūnės (iš tikrųjų tai ne viršūnė) 688 psl., Zalioji giria (574), Kupreliško bzn. fasadas (737), Sandariškių ažuolo liemuo (742), seniausio Žaliosios girios gyventojų (576), Giedraičių paminklas (netkusi 1960 m. nuotrauka, šalia puikios to paminklo anksčiau darytos fot-jos), Krakų vienuolynas (418), Ibenų sentikių cerkvė (357); knygoje yra ir daugiau prikašioti panašių caro laikų lietuvių provoslavavimo "puošmenų" - kai muose pastatytų cerkvelių, kurios labai nesiderina su Lietuvos panorama) ir eilė kitų, tikrai niekuo knygai nepasitarnauja. Jos greičiau priklauso knygos balastui, o ne naudingam krūviui. Nuo jų tik nukenčia knygos puošnumas.

Kai kurioms fot-joms duoti klaidingi parašai - paaiškinimai; pvz. Lietūkio sandėliai (271) pastatyti Klaipejoj, bet autorius be didelio vargo perkėlė į Kauną; "Kauno bazilika iš kiemo pusės" (241) visiškai nevaizduoja tos bazilikos (netik "iš kiemo pusės"), nes tokios bažnyčios iš viso nėra Kaune.

Kai kurios iliustracijos nereikalingos, nes jos pasikartoja. Antai Utenyškėiui (mažam ežerėliui) duotos dvi fot-jos, o Svėdasai papuošti net trimis beveik tokiomis pačiomis nuotraukomis. Techniškai prastos arba visai nereikalingos yra ypač šios nuotraukos: Utenos ligoninės atidarymo 1909 fot-ja (12 psl.) su rusų administracijos pareigūnais, nes tos pačios ligoninės geresnė nuotrauka, nors mažesnė, yra 13 psl.; Tauragno ež. (?) 33 psl., Tauragnų apylinkės (35 psl.), Inturkės bzn. (53 psl.), J. Lingio nuotraukoj bažnyčia atrodo griūvanti, daugiau pasvirusi kaip Pizos bokštas!; Videniško miestelio vaizdas (57), kuriame galima įžiūrėti tik bažnyčios bokštus ir dviejų namų galai; Anykščių šilėlio (83), kuriame nematyti jokio šilėlio; Rokiškio dvaro ūkio pastato (138); Duokiškio bažnyčios (170), kur matosi tik

Sugincijų bažnyčia ir varpinė 1963 metais... (Iš "Mūsų Lietuvos" II t.)

du langai ir dalis bokšto; Mickevičiaus slėnio (286), kurio visai nėra dvasios nematyti; žemės ūkio akademijos miestelio (295), nes labai murzina, o ant- ra, tai ne miestelis, o dalis akademijos pastatų; Kupreliško bzn. fasadas (737); Paskutiškių sentikių cerkvės (362); Sandariškių ažuolo liemens (742), nes tai ne liemuo, o tik jo ritinys.

Visa eilė yra abejotinos vertės fot-jų, bet užtat daug yra tokių, kurios labai vertingos, niekur ligi šiol nepaskelbtos. Tai yra daugiausia naujai trauktos ir gautos iš Lietuvos. Kai kurios fot-jos turi dokumentinės reikšmės, pvz. rašytojo Billūno laiško iš 1906 fot-ja (89). Tačiau sekančiame puslapyje Piestupys labiau panašus į seną miško kelią, nekaip į upe- lį. Anykščių apylinkės pilkapiai (87) greičiausiai yra (bent taip fot-je atrodo) ne pilkapiai, o sutirpusio ledyno vandens srovės virtinė suplausti žvyro gūbrėliai - ozai. Ištiesa eilė fotografijų atitaiso teksto klaidas: Utenos bzn. yra ne gotinė, kaip apraše pasakyta, bet barokinė (11); Pakalnių bzn. ne mūrinė, bet aiškiai matyti medinė (66); Gaidelis (didelis akmuo Neryje) neišlindęs viršum vandens 4 metrus (317), nes jis gerokai žemesnis už pastatytą prie jo

viršum vandens baidarės irklą; ne po "šimtmetėmis pušimis" stypso Ižakmenis (145), bet tarp skurdžių berželių ir krūmokšnių; Karmėlavoj mergaičių ž. ū. ir namų ruošos mokyklos rūmai ne dviejų aukštų, bet trijų (370); Biržų gimn. rūmai ne dviejų aukštų, bet trijų (677) ir to miesto herbo aukštiname fone yra aro ne snapas, bet sparnas (674).

Kartais fotografai nusilenkia romantikui (kuris iš mūsų nemėgsta romantikos!) skoniui ir nutraukia ežero ar upės sidabrų žėrintį paviršių pro medžių šakas prieš saulę. Tokias romantizmo dvasia dvelkiančios nuotraukos pavadina "ežeros mėnėsienoj" ar "ežeros vakare". Tokias dailias fot-jas ypač mėgdavo traukti mūsų

visų didžiai gerbtas amžinos atminties prof. Steponas Kolupaila, kuris pats buvo ne tik pasaulinio garso griežtųjų mokslų mokslininkas kūrėjas, bet ir "nepagydomas" švelnus romantikas. Ne viena jo tokia nuotailinga, Lietuvos peizažui būdinga nuotrauka, puošia ir šią knygą. Labiausiai į širdį sminga jo Dubingų (Asvejos) ežeras vakare (513).

Kai kurių fot-jų užrašai yra klaidingi; pvz. 374 psl. negali būti "Neris prie Didžiųjų Lapų", nes nei pats tas kaimas, nei jo laukai neprieina prie Nerio; sena liepa prie Lepšių mišlos (592) negali būti tūkstantmetė, nes ligi šiol dar jokia liepa pa saulįj nesulaukė tūkstantio metų. Seredžiaus bzn. iš tikrųjų kitaip atrodo, nes knygoje įdėtoji fot-ja ją vaizduoja tokią, kokia ji buvo 1915 m. rušams nugriovus bokštus, kurie neužlgo po I pasaulinio karo buvo vėl atstatyti.

Nežiūrint vienkio ar kitokių knygos iliustracijų trūkumų, reikia pabrėžti, kad fotografijų nepaprastu gausumu ir įvairumu, ir šis antrasis "Mūsų Lietuvos" tomas užima lietuvių knygos pasaulyje išskirtinę vietą.

(Bus daugiau)

Skrybėlė ir galva
Pasakų kūrėjas Christijonas Andersenas nesirūpino savo išore. Jo seną, aptrintą ir kai kur prakiur- šį paltą žinojo visa Kopenhaga. Tačiau kartą gatvėje priėjo prie An-

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. spalio mėn. 9 d.

5

derseno kažkoks žmogus ir paklausė:
— Tai ar tą pasigailėtina daiktą ant savo galvos gal dar skrybėlė vadinate?

Pasakininkas ramiai atsakė jam:
— O tą pasigailėtina daiktą po savo skrybėlės jūs, tur būt, vadinate galva?

Request Records -- PLOKŠTELĖS

Naujausios ir geriausios ilgo gro- jimo autentiškos lietuviškos plokš- telės.

Nepasitenkinkit pakaitalais.
Reikalaukit Request firmos.

Kreipkitės į savo apylinkės krau- tuves, arba rašykit:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y.

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas.
WA 5-9209 Chicago, Ill.

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.

3240 SO. HALSTED STREET
DIDELIS PASIRINKIMAS IVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, ORO VESINTUVAI — AIR CONDITIONING

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE

5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
OCTOBER — SPALIO 7, 8, 9 D. D.

CHAPOULIE 185 MONTH OLD IMPORTED BRANDY	Fifth \$3.98
COGNAC NAPOLEON V.S.O.P.	Fifth \$5.59
STOCK 10 YEARS OLD V.S.O.P. IMPORTED BRANDY	Fifth \$4.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth \$4.89
RICCADONNA VERMOUTH IMPORTED Dry or Sweet	30 oz. Bottle \$1.29
CANADA HOUSE IMPORTED CANADIAN WHISKEY	Fifth \$3.39
SOUTHERN COMFORT 100 Proof LIQUEUR	Fifth \$3.89
CORDIAL MEDOC LIQUEUR 80 Proof	Fifth \$5.98
CUSENIER IMPORTED BLACKBERRY, CHERRY or APRICOT LIQUEUR	Fifth \$3.49
AMSTEL IMPORTED HOLLAND BEER	Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles Case \$4.95

4 1/2% 5%

current dividend on investment bonus
4 1/2% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS.
Už 1 metų investavimo bonus mokama 4 1/2% dividendų kas pusmetį ir dar išmokama po 1/2% už kiekvienus metus, 4 metams praėjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 ARCHER AVENUE, CHICAGO 33, ILLINOIS
Valandos: Pirmad., Antradi., Penkt. ir Šeštadi. 9 v. r. — 4:30 p. p.
Trečiadi. uždaryta; Ketvirtadi. 9 v. r. — 8 v. v.

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PROSP. 8-5875

Vedėjas J. LIEPONIS

Pirmadi. ir ketvirtadi. nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniai atdara nuo 12 iki 5 v.v.

LEO'S SINCLAIR SERVICE
LEONAS FRANKUS, Sav.
Stabdžiai, Sankabos, Transmisijos
Tune-ups ir Motorų remontas
5759 So. Western Avenue
Kampas 58th Street
Telefonas PROspect 8-9533

Taupykite
MIDLAND SAVINGS
MES MOKAME
4 1/2%
ANT VISŲ SĄSKAITŲ
Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.
Kiekviena sąskaita ligi \$10.000 apdrausta Federalinės valdžios agenturoje
August Saldukas, Prezidentas
4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

JEI JŲS NORITE SIŪSTI SIUNTINĮ - DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y., IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynę ir kitų daiktų.

Firma - skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro.

Šeštadieniai ir sekmadieniai nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.
NEW YORK 3, N. Y.
NEWARK, N. J.
SOUTH RIVER, N. J.
UTICA, N. Y.
FAIRVIEWDALE, N. J.
PHILADELPHIA 23, PA
ALLEGHENY, PA
ROCHESTER 5, N. Y.
LOS ANGELES 4, CAL
CHICAGO 22, ILL.
BALTIMORE 31, MD.
BUFFALO 12, NEW YORK
DETROIT 12, MICH.
HARTFORD 6, CONN.
JERSEY CITY, N. J.
JERSEY 7, N. Y.
CLEVELAND 13, OHIO
CAMBRIDGE, MICH.
SO. BOSTON, MASS
TRENTON 10, NEW JERSEY

1530 BEDFORD AVE.
78 SECOND AVENUE
314 MARKET STREET
46 WHITEHEAD AVENUE
963 BLEECKER STREET
FREEWOOD ACRES
1351 W. GIRARD AVENUE
126 TILGHMAN STREET
558 HUDSON AVENUE
107 SO. VERMONT AVENUE
1241 NO. ASHLAND AVENUE
1900 FLEET STREET
701 FILLMORE AVENUE
11801 JES CAMPAL AVENUE
643-47 ALBANY AVENUE
303 GROVE STREET
1200 SOUTH AVENUE
1028 KENILWORTH AVENUE
11339 JES CAMPAL AVENUE
396 W. BROADWAY
1152 DEUTZ AVENUE

IN 7-6465
OR 4-1540
MI 2-2452
CL 7-6320
RE 2-7476
363-0494
PO 9-4507
HE 5-1654
232-2942
DU 5-6550
HU 6-2818
DI 2-4240
TX 5-0700
TO 8-0286
CH 7-5164
HE 5-6368
GR 5-9746
PR 1-0696
TO 9-3960
AN 8-1120
EX 2-0506

Kultūrinė Kronika

• „Draugo“ romano konkurso jūry komisija jau sudaryta. Jon šiemet įeina šie jaunesniosios ir vyresniosios kartos mūsų kultūrininkai, literatai, rašytojai, kritikai bei liuanistai: Nijolė Jankutė - Užbalienė, viena iš jauniausių šiemet išleidyamos Lietuvių prozos antologijos antrojo tomo dalyvių, novelistė ir kritikė, plačiai bendradaraujanti spaudoje, rašanti knygų recenzijas, noveles, apybraižas; Povilas Gaučys, žinomas kultūrininkas, Lietuvių menininkų klubo pirmininkas, vertėjas ispanų, prancūzų ir italų literatūros lietuvių kalbon; Nijolė Martinaitytė, literatūros mokytoja ir išskirtinė aktorė,

pastaraisiais metais ypač pasireiškusį vienaveiksmiūse lietuviškosios scenos vaidinimuose; Pranas Razminas, gimnazijos mokytojas ir žurnalistas, ne vieno konkurso laimėtojas mūsų periodinėje spaudoje; Domas Velička, liuanistas, lietuvių literatūros ir kalbos lektorius Pedagoginiame liuanistikos institute Chicagoje.

„Draugo“ romano konkursui rankraščių prisiuntimo terminas baigiasi lapkričio 1 d. Po to komisija tuojau pat pradės skaityti gautuosius romanus ir naujųjų metų sąvartoje paskelbs penkioliktojo „Draugo“ romano konkurso laureatą.

PENKIOLIKTASIS ROMANO KONKURSAS

1. Dienraštis „Draugas“ skelbia dailiosios prozos (romano, apsakos) penkioliktojo konkurso. Rankraščiui įteikti paskutinė data yra 1965 m. lapkričio 1 d.
2. Geriausiojo kūrinio autoriui skiriama 1,000 dolerių premija.
3. Kūrinio siūžetą pasirenka patys autoriai. Rankraštis turi būti parašytas mašinėle, nemažesnis kaip 200 romaninio formato puslapių.
4. Kūrinį siųsti šiuo adresu: Dailiosios prozos konkurso komisijai, Draugas, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629.
5. Sprendimo bešališkumui laiduoti autorius turi pasirašyti slapypardžiu, o atskirame uždarame voke pažymėti savo tikrąją pavardę ir adresą, ten pat įrašant kūrinio antraštę ir pasirinktąjį slapypardį. Teisėjų komisijai išrinkus premijuotąjį kūrinį, atidaromas tik laimėjusio autoriaus vokas. Premijos nelaimėjusiųjų vokai komisijos ir „Draugo“ atstovo akivaizdoje sudeginami.
6. Tūkstančio dolerių premija gavs autorius be papildomo honoraro pirmosios laidos teisę perleisti „Draugui“, įskaitant teisę spausdinti dienraštyje ir išleisti atskiru leidiniu arba tik išleisti atskiru leidiniu. Nelaimėjusio autorius spausdinimo sąlygas nuspręs abipusiu susitarimu.
7. Konkurso jūry komisija: Nijolė Jankutė - Užbalienė, Povilas Gaučys, Nijolė Martinaitytė, Pranas Razminas ir Domas Velička.

• Lietuvių prozos antologijos antrasis tomas jau atspausdintas ir atiduotas ryškiai. Šio leidinio Lietuviškos knygos klubas baigė vieną iš ryškiausių savo užmojų — išleisti lietuvių poezijos ir prozos antologijas. Antrame prozos antologijos tome telpa 61 mūsų rašytojų rinktiniai beletristikos gabalai. Taipgi įdėta kiekvieno rašytojo nuotrauka, jo gyvenimo bei kūrybos aprašas. Autoriai išrinkti amžiaus eile, pradedant Petru Taruliu ir baigiant Kaziu Almenu. Antologija yra 704 pel. Ją redagavo Bernardas Brazdžionis ir Ben. Babrauskas. Prozos antologija yra tikras šių metų lietuviškos knygų leidybos vainikas.

• Lietuvio pianisto laimėjimas. Rugsėjo mėnesyje Genevoje, Šveicarijoje, vykusiam tarptautiniam muzikos festivalyje jaunas mūsų pianistas, klyvlanietis Antanas Smetona ryškiai išsiskyrė iš 61, ten dalyvavusio, pianisto, laimėdamas festivalyje ketvirtą vietą.

Genevos spaudos kultūriniai puslapiai šį faktą pastebimai atžymėjo, rugsėjo 29 dienos laidoje, aptardami Antano Smetonos pasiektąjį rezultatą. „Journal de Geneve“ Jean Derbes rašo: „Antano Smetonos technika yra tikrai pajėgi. Atvirai pasakius, tai geležiniai pirštai, kuriems šia prasme nieko negalima prikišti. Muzikinė jo koncepcija niekur neatsilieka (tai retenybė natūraliam pajėgumui), ir ją galėtume apibūdinti kaip kontrastų studiją. Keletas lengvųjų Bache, dramatiška jėga Chopino Baladėje F major, brillantiškas garsų darnumas Ravelio Jeux d'eau. Galiu tik pasakyti, kad man labai patinka tokia muzika prigimtis“.

„La Suisse“ apžvalgininkas G. d. A., konkurso dalyvių aptardamas, apie A. Smetoną kalba šitaip: „Einant prie sekančių dviejų kandidatų, mano simpatijos be jokių rezervų linksta į Antaną Smetoną, turintį ypatingą pianinio jautumą, o taipgi

pakankamai įgudimo atlikti ir Beethoveno Sonatą „des Adieux“ ir Bacho fugą. Tačiau man mažiau patiko jo Ravelis, truputį netekęs savo patrauklumo, ir Chopinas, kuriam trūko laisvumo. Bet šitai nenuneigia, kad

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

DOVANAS KALĖDOMS
savo artimiesiems
SIŪSKITE JAU DABAR
ir tik per
**CENTRAL PARCEL
SERVICE**

kurio pagrindinė įstaiga yra
220 SOUTH STATE STREET
Telefonas WA 2-9354
gi miesto pietinės dalies skyrių rasite
2618 West 63rd Street
Telefonas WA 5-2466

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Apsilankykite pas mus ir vietoje įsitikinkite.

Garantuotą siuntinių pristatymą trumpiausiu laiku atliekame jau NET 18 METŲ.

DAR 48 BUICK'AI LIKĘ DIDŽIAUSIAS BARGENAS

SPECIAL DELUXE 4-DR SEDAN

Šis 4 durų Special kainuoja tik **\$2,368**

Turi radio, šildytuvą, Power steering, automat.
Tokio bargeno dar nėra buvę. Pamatykite asmeniškai DAN KURAITĮ. Jisai dežuruos savo įstaigoje Kol išparduos likusius 48 Buick'us.

„Buick'as Lietuviškas Automobilis“

MILDA BUICK, INC.
Telef. — Lafayette 3-2022

907 West 35th Street, Chicago, Illinois, 60609

Naujas kūrinys lietuviškiems chorams

Muzikas Algis Šimkus pastaruoju metu yra parašęs veikalą chorui ir aukštam balsui su fortepijono pritarimu. Kūrinys pavadinamas „Leiski mums“, o žodinis tekstas yra paimtas iš garšiosios Sibiro lietuvių maldaknygės.

„Drauge“ keltoji sugestija paminėti meno kūriniais Lietuvos laisvės išplėtimo sukaktį susilaukė atgarsio muzikos kūrybos srityje. Algis Šimkus, kompozitoriaus St. Šimkaus sūnus, iki šio rudens „Dainavos“ ansamblio dirigentas, pernai sėkmingai ir savitai debiutavo kaip kompozitorius, sukūręs ir pastatęs muzikinę Maironio baladę „Čičinskas“. Dabar jausmingiems ir nuoširdiems Sibiro lietuvių maldos žodžiams Algis Šimkus parašė atitinkamą muziką,

štai čia turime iškilią pianistą, mokantį iš instrumento ištraukti ką tik įmanoma geriausio“.

• Ketverios naujos mišios chorui, balsams ir vargonams. J. Bertulis pastaruoju metu sukomponavo šias 4 mišias:

1. Lietuviškos mišios Saldausiojo JEZAUS VARDŲ garbei. Dviem balsams ir vargonams.

2. Lietuviškos mišios ŠILUVOS DIEVO MOTINOS garbei. Mišriam chorui ir vargonams.

3. English Mass. In honor of OUR LADY OF VILNA. Sopranui, altui, baritonui (tenorui ad libit.) ir varg.

(Kada ir amerikiečių leidžiamuos žemėlapiuos enciklopedijose bei atlasuose beveik ne išmėtyti dabar jau visur rašoma Vilnius, reikia tiesiog apgailėti ir stebėtis, kai lietuvių autoriaus veikalo antraštėje matome rusiškąjį Vilna. Red.)

4. Lietuviškos mišios DIEVO APVAIZDOS garbei. Vienam balsui ir vargonams.

Pirmoms mišioms Archidiezeijos muzikos komisija jau davė aprobatą. Netrukus mišios jau bus pradėtos multiplikuoti.

dovanodamas mums naują veikalą.

Ir šiame veikle A. Šimkus pasirodo kaip savito veido, aiškaus talento ir geros kompozicinės technikos kūrėjas. „Leiski mums“ kūrinys neilgas, lyg trumpa kantata, bet savyje užbaigtas. Jis apima solo partiją, besikaitalojančią su choro epizodais, o taip pat ir plačiau, vietomis polifoniškai vestą choro dalį, kurios gale yra „fugato“, užsibaigiantis iškilingu pakilimu ir žodžiais: „Leiski vėl mums giedoti padėkos ir laisvės himnus“.

Kūrinys turi savyje daug lyrinės melancholiškos nuotaikos ir gražios melodijos linijos lietuviškoje dvasioje. Harmonija tonalė ir diatoniška, bet ne konvencionališka, ieškanti kiek naujesnių kelių, išlaikant patogų, natūralų balsų vedimą ir harmoningus, kartais kiek savotiškus sąsambius.

„Leiski mums“ nėra visai lengvas kūrinys, bet jis puikiai įkandamas geresniems mūsų chorams. Solo partija reikalauja gan aukšto balso (todėl gal geriau tinka sopranui, negu tenorui) ir dėl kaikiurių sunkesnių įstojimų — muzikalaus solisto. Forteipijono pritarimas taipgi reikalingas apygerio pianisto, nors pianistiškai skambus ir daugumoje patogus.

„Leiski mums“ dėl muzikinio įdomumo ir jausmingos, patriotinės nuotaikos gali sudaryti efektingą ir naują įnašą į mūsų chorų repertuarą. Juo turėtų susidomėti mūsų chorvedžiai. Veiklas autoriaus aiškiai parašytas ir multiplikuotas sąsiuvinio forma; jis gali būti vartojamas kaip spaudinys.

VL J-as

Iš laikraščio istorijos

Laikraščio pradinių jau galima aptikti V amžiuje prieš Kr. Romoje jau 449 m. prieš Kr. senato oficialūs dokumentai buvo viešai išstatomi Ceres šventovėje. Buvo laišku rašytojai, kurie siuntė valstybinio gyvenimo, sporto, gladiatorių kautynių naujienas gyvenantiems toliau nuo sostinės.

NUGAROS PROBLEMOS

Dr. R. Czaplicki

1960 m. keturioliasdešimt du milijonai amerikiečių, ieškojo palengvinimo nuo nugaros vienkio ar kito negalavimo. Tai reprezentuoja maždaug 25% visų gyventojų. Kai atmetam jaunas žmones ir vaikus iš šios statistikos, kadangi jie retai turi tos rūšies negalavimus, gauname, kad žmonių, turinčių nugaros sutrikimus, procentas yra arčiau keturių.

Beveik pusė visų gyventojų turi nugaros negalavimus. Tai yra gana rimta problema. Atrodo, kad tai yra viena iš didžiausių mūsų sveikatos problemų.

Nugaros negalavimai svyruoja nuo lengvų iki nepakeliamų ir nuo aštrių iki chroniškių. Skausmas gali būti apatinėje dalyje, bet taip pat gali pasireikšti klubuose ir kojose. Arba jis gali atsirasti stubure prie juosmens ir nusitęsti po šonkauliais į šonus ir net į krūtine arba pilvą. Skausmas taip pat gali prasidėti viršutinėje nugaros dalyje ir sklaidyti į pečius, rankas ir pirštus.

Daugumos šių nugaros skausmų ir iš jų kylančių kitų skausmų priežastis yra nugaros nervų spaudimas, atsiradęs nuo nenormalaus nugaros kaulų pasiskirstymo. Chiropaktikai yra specialistai atlikti šios rūšies negalavimą. Chiropaktika yra seniausia specialybė gydymo mene. Chiropaktikai paremia savo reputaciją efektyviu nugaros negalavimų gydymu. Kai atsiranda nugaros problemos, reikėtų pirmiausia kreiptis į chiropaktiką. Nugaros negalavimų gydymą jis turi didesnę profesionalią pasifruosimą, gilesnį žinojimą ir didesnę patirtį kaip bet kuri kita gydymo profesija.

Chiropaktikai tikrai labai pastaruoju metu žinomiajai efektyviai gydydami nugaros negalavimus, kurie sudaro vieną iš didžiausių Jungtinių Valstijų sveikatos problemų.

Šis straipsnelis yra vienas iš serijos pamokymų apie sveikatą iš SOUTH WEST CHIROPRACTIC CLINIC, 2739 W. 55th St., tel. 476-3422. Dr. M. J. Pohunek, Dr. R. Czaplicki ir Dr. D. J. McCarthy. (sk.)

DRAUGAS, šeštadienis, 1965 m. spalio mėn. 9 d.

7

Julius Cezaris, 59 m. prieš Kr. tapęs Romos konsulu, pradėjo skelbti rašytus pranešimus romėnams, išskabinamus Forume, skiriamus daugiausia vyriausybės žiniom. Tai buvo trumpi pranešimai apie senato posėdžius ir taip pat kiti pranešimai iš romėnų gyvenimo. Buvo rašoma specialiose lentose,

O, kad gi žmonės galėtų įsitikinti, jog stiprybė yra ne jėgoje, o tiesoje!

— L. Tolstojus

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTUOTA • KREDITAS
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL. 60629. TEL.: 471-2446

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO M. NELSON SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — Cedarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

Petkus
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRY'S MODERNIOS KOPLYCIOS
2533 West 71st St. Telef. Grovehill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero. Townhall 3-2108-09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRY'S MODERNIOS KOPLYCIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2
4330-34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6945 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-9500

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GELINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

L Aidotuvų Direktoriai
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai

STEPONAS C. LACKAWICZ 2424 W. 69th STREET 314 W. 23rd PLACE Tel. REpublic 7-1213 Tel. VIRginia 7-6672	PETRAS BIELIONAS 4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-8572
ANTANAS M. PHILLIPS 4307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401	POVILAS J. RIDIKAS 3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS 10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228	JURGIS F. RUDMIN 3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS 1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003	

DISTRICT SAVINGS
for
arsighted
people

SANTAUPOS
Žmonės, kurie planuoja ateitį, paprastai turi vieną bendrą dalyką — santaupų sąskaitą. Sutaupyti pinigai yra tikri pinigai. Sekanti mėnesis, ar po 5 metų, kai reikės jie bus čia. Santaupų sąskaita gali pagerinti jūsų gyvenimą — naujas automobilis — naujas namas — ar kelionės. Planuodami ateitį, padėkite savo pinigus į saugią vietą — DISTRICT SAVINGS.

MAŽESNI MĖN. MORGICIAUS MOKEJIMAI
Jei jūs turit 5 metų, ar net senesni, morgicijų, galimas daiktas, jūs galėsit ji perfinansuoti District Savings. Yra galimybė sumažinti procentą ir padidinti paskolos metų skaičių, taip, kad jūsų mėnesiniai mokėjimai žymiai sumažėtų. Norėdami informaciją paskambinkit Jack Joyce, j mūsų paskolos departamentą, telef. 254-0104. Mes taip pat duodame namų remonto paskolas nuo \$300.00 iki \$5,000.00 5 metų išmokėjimui. Detalių skamb. j mūsų paskolos departamentą.

DISTRICT SAVINGS
3430 South Halsted ■ Chicago 60608 ■ Phone 254-0104
A. J. Aukers, PRESIDENT

Moterų Gyvenimas

Redaguoja St. Semėnienė, 6507 S. Troy St., Chicago, Ill., 60629
Tel. 925-5988

JUODŲJŲ MOTERŲ BŪKLĖ

Dr. Ingrida Bernatzik, austrų antropologė, ilgą laiką gyveno Ugandoje. Grįžusi ji apie tarykščių moterų padėtį paskelbė savo įspūdžius, kuriuos suglautos atpasakojame.

Tai buvo rinkimų diena, rašo mokslininkė, ir nepaprastas susijaudinimas viešpatavo Ugandoje. Būriai piliečių keliavo į rinkimų centrus. Viena didesnių kaimų šventiškai pasipuošę vyrai ir moterys oriai žengė prie balsavimo urnų. Vyrai sėdėjo ant žemės ir kantriai laukė ilgas valandas, iki pabal-suos jų žmonos. Vienas valdininkų, neprašęs prie tokio mandagumo, paklausė kaimo seniūną, kodėl jis leido savo žmonai balsuoti pirma. "Tamsta matai, at sakė šis, ji negali visą dieną sėdėti ir taukšti! Ji turi anksčiau grįžti namo ir dirbti". Tas atsakymas išsprendė afrikiečių mandagumo mislę.

Dabartinis metu afrikiečių senosios tradicijos teisiškai tik kai me. Miestiečiams senosios šventės neteko patrauklumo. Kaip gali žmogus dirbti moderniam fabrike dieną, o nakčia šokti kilties orgijose?

Traukia afrikietes iš vergijos

Tradicijos, apskritai imant, labiau pavergia moteris nei vyrus. Labai dažnai motinos neleidžia savo dukterų į mokyklą. Išsilavinimas ateina pirmiausia iš kontaktų su naujais įrankiais ir civilizacijos papročiais. Koks puodas, vielgalys, margaspalvis medžiagos gabalas pažadina aistringą norą turėti daugiau tokių daiktų. Pora aukštais kulnims batukų, kurių nešiojimas joms sudaro kančią, simbolizuoja pažangą ir gerą pinigą.

Drangiškos, nieko nebijančios ponios iš Indijos, JAV, Anglijos ir Švedijos, pavilioja vietines moteris į savo klubus, duoda joms pamokas, sakydamos: "Afrikiečių moterų vergija turi baigtis!" Tuo keliu afrikietės įžengia į keistų dalykų magišką ratą, joms sudarantį įdomų naują gyvenimą.

Tuo pačiu metu genčių papročių tamprūs ryšiai ima silpnėti. Vis dažniau ir daugiau atvyksta moterų užsieniečių į kaimų misijas, kuriose skelbiama lygios teisės ir vienpatystė. Tačiau kai naujom idėjom persiėmusios afrikietės susiduria su atogrąžų Afrikos senaisiais papročiais bei ceremonijomis, jos karčiai nusivilia. Ir dar labiau nusivilia, kai vėliau joms paneigiamos lygios teisės, skelbiamos misijose ir mokyklose.

Juodųjų moterų profesinės galimybės

Nelaimei, socialinių sąlygų kitėjimas neatitinka tai spartai, su kuria nusikratoma senųjų papročių. Netekėjusios motinos sudaro nepaprastai aukštą procentą, prostitucija žydi, kaip niekad anksčiau. Griežta vienpatystė sumažina vaikų skaičių, galinčių pagelbėti laukų darbuose. Pramonė išvilioja gabesnią jaunimą į miestus. Vienintelis žemės ūkio išsigelbėjimas glūdi mechanizuotam darbe. Tačiau tokiame ūkininkavimui trūksta pinigų ir patyrimo.

Profesinės galimybės afrikietėms moterims labai įvairėja. Tuo tarpu kai arabų valstybės neleidžia moterims dirbti valdinių darbų, kiti juodieji kraštai

seniai naudoja moteris telefonų ir raštinių tarnybai. Vis daugiau mergaičių pradeda lankyti universitetus. Nigerijoje veikia 23 mokytojų seminarijos mergaitėms. Nigerijoje, Etiopijoje ir Aukso Krante moterys gali būti renkamos į parlamentą.

Juodukės moko ūkininkauti ir šeimininkauti

Ir vis tik begaliniai skirtumai tebesilaiko. Dramblio kaulo krašte moterų vaidmenis scenoje vis dar turi vaidinti vyrai, nors tuo pačiu metu to paties krašto afrikietė yra atstovė Laisvųjų uni-jų taryboje. Bechuanalende moteris negali eiti į teismą, josios vyras turi ją atstovauti, tuo tarpu kai jos seserys gauna doktoratus užjūrio universitetuose.

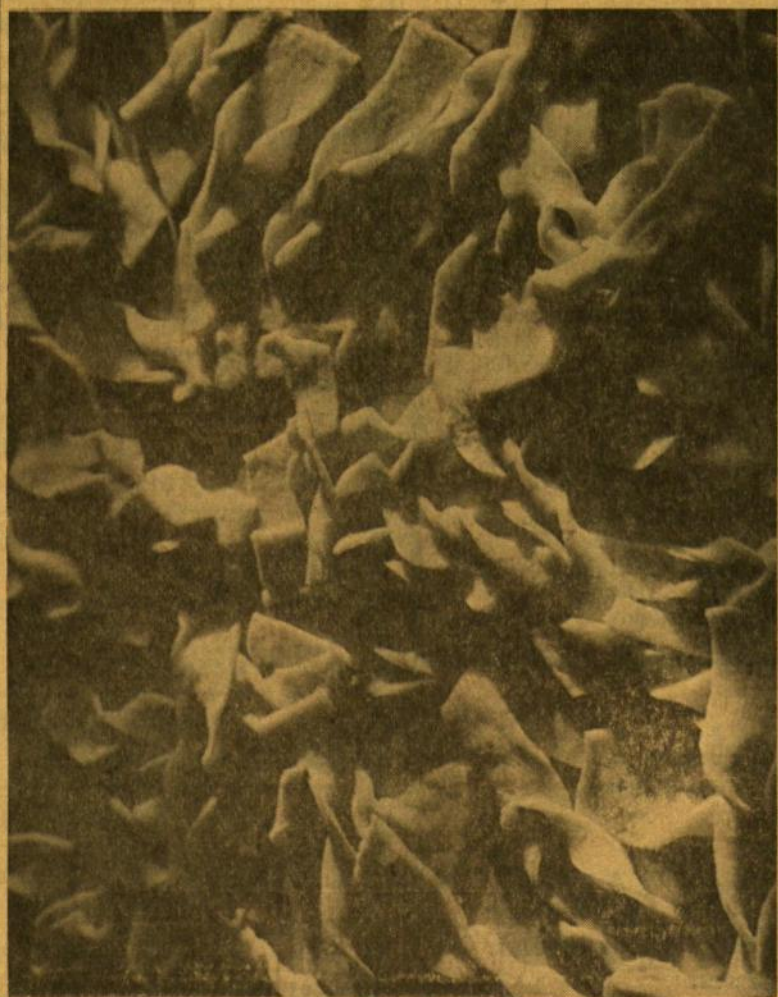
Amerikiečių ir kitų turtingesnių Europos kraštų moterų misijos juodoje Afrikoje moko juodąsias moteris ūkininkauti ir šeimininkauti, kaip tą ar kitą darbą tinkamai atlikti, pvz. gražiai ir greitai nuvalyti kamos pupeles, nes kavos supirkėjai blogai, nerūpestingai išvalytas pupeles priskiria žemesnei rūšiai ir moka mažesnę kainą. Arba parodo vieną sveiką, riebią karvę, o kitą — liesą, ligotą. Joms išaiškina, kad blogai prižiūrimą karvę apipuola parazitai ir įvaliusios ligos. Ji mažai beduoda pieno ir ilgainiui nugaišta. Tokiais ir panašiais pavyzdžiais afrikietės moterys mokomos ir šviečiamos. Austrų antropologės manymu, šitas esąs vienintelis kelias juodajai moteriai atsikratyti prietarų ir pasiekti aukštesnio gyvenimo lygio.

P. Gaučys

—o—

Kiek moterys išleido kosmetikai Vengrijoje

Keturi milijonai moterų Vengrijoje, įskaitant ir jaunuoles mergaites, išleido net 100 milijonų dolerių vien kosmetikai pe-reitais metais. Tai praneša "Esti Hirlap" laikraštis. Buvo su-naudota 6 milijonai buteliukų odos kremų, 2 milijonai dėžučių pudros, 1,2 mil. gabalų lūpu-pieštukų ir 100,000 pančių kvėpalų.

Irgi abstraktus menas...

Marija Ambrozaitienė

Munė ir Murkis (litografija, 1964)

ETIKETAS

Užsienietė studentė apie amerikiečių elgesį

Viena užsienietė studentė kreipėsi amerikiečių spaudoje į šio krašto etiketo žinovę Amy Vanderbilt, pareikšdama savo mintis apie užsieniečių studentų traktavimą šiame krašte.

Ji pareiškė, kad, užuot užsieniečiams davę etiketo knygas, amerikiečiai turėtų būti pavyzdžiu, kaip reikia patiems elgtis. Tos rūšies knygų jie prisiskaitė savo krašte, čia jie norėtų pamatyti, kaip visa tai praktikoje vykdoma.

Ji pastebėjo, kaip pačioje pradžioje ji buvo nusivylusi, kada pamatė studentus, kojas užkėlusius ant stalo, vyrus, bestumdamius ją eilėje, besiveržiančius pirmiau už ją priekin, valgančius, lyg peiliai ir šakutės būtų padėtos ant stalo tik dėl grožio ir t. t. Ji karčiai pridūrė, kad amerikiečiai gali mandagumo pasimokyti iš užsieniečių, kurie yra visur savo krašto geros valios ambasadoriai.

Amy Vanderbilt, atsakydama, mandagiai sutiko, kad amerikiečiai gali daug pasimokyti iš dažniausiai švelnesnių manierų užsieniečių. Amerikiečiai vis daugiau siekia gražaus elgesio, labiau supranta gerų manierų reikšmę, ypač keliaudami užsienyje kaip JAV ambasadoriai.

Per daug laisvas kai kurių amerikiečių elgimasis griežtai kritikuojamas užsienio aukštesnėje visuomenėje. Amerikietis, keliaujas Europoje, dažnai susi-

gūžta dėl savo tautiečių, kai jam kas pasako: "Aš Jūsų niekad nepaskaityčiau amerikiečių; Jūsų manieros nuostabiai puikios!"

Vieną dalyką turi įsikalti sau į galvą amerikietis, keliaujas užsieny — niekad neklausti asmens, kokia yra jo profesija. Socialus pasikalbėjimas turi vengti bizninio pasiūnekūjavimo.

Iš kitos pusės, užsieniečiai, atvykę šian pakraštį ir besilaikydami savo krašto papročių, apstulbina savo kalba amerikiečius. Ji prisimena jauną porėlę iš Kipro šalos (ir iš geriausios šeimos — net iš diplomatinio korpuso), kurie kėlė klausimus, paprastai čia neliečiamus. Pavyzdžiui: "Kiek Jūs uždirbate?" "Kiek Jums metų?" "Koks gražus rūbas, kiek už jį sumokėjote?" (Lietuvių tarpe, net tarp inteligentų, tai irgi yra kone kasdieniniai klausimai. Vienai poniai syki paklausius moterų ratelį vienos panelės — studentės "Ach, kokia graži Jūsų eilutė (kostiumėlis); kur pirko, kiek mokėjote?", jaunutė mergaitė nesulaikė jaunatviško juoko ir atsakė: "Įprastas lietuviškas klausimas. Pas Evans. 50 dolerių!" D. D.) O tokie klausimai, pasirodo, kipriečių tarpe yra visai tvarkoje.

Kitatautis, prie stalo krapštuku valęs dantis, amerikiečių akimis laužo visas etiketo taisykles. Taipgi, jei iš burnos išsplaunami kauliukai (kaip vyšnių) tiesiog į lėkštę ar į delną yra čia net vulgarumo pažymys, o Portugalijoje pačiai Amy Vanderbilt aukštoje visuomenėje teko tai pastebėti.

Todėl labai svarbu sekti mandagumo taisykles to krašto, kuriame gyvenama, kad patys jaustumės laisvai ir kitiems nekeltume pasibaurėjimo.

Daiva Dobilienė

Vėžys užplūsta moteris

Pereitą savaitę dr. Lester Breslow pranešė, kad Kalifornijoje plaučių vėžys užplūdo moteris ir mirimai nuo jo padaugėjo 50% ketverių metų tarpe.

Spaudos konferencijoje, prieš kalbėdamas 19-ame metiniame Amerikos vėžio dr. jos Illinois skyriaus susirinkime Palmer House, Chicagoje, jis pareiškė: "Nuo 1960 iki 1964 m. buvo smarkus padaugėjimas plaučių vėžio mirtingumo moterų tarpe.

"1964 m. gale proporcija buvo: viena moteris — plaučių vėžio mirtis kiekvienam septintam vyrui — 50% padaugė-

NILITA VIENTOS GASTON

Puerto Rico intelektualinė rodyklė

B. CIPLIAUSKAITĖ

Šiais laikais nedaug tebėra kraštų, kur viena stipri asmenybė suburtų visą kultūrinį gyvenimą apie save, ir dar rečiau pasitaiko, kad tai būtų moteris. Puerto Rico šiuo atžvilgiu save gali skaityti privileijuota sala: mažytė, smulkutė Nilita Vientos Gaston ten tebetęsia prancūziška Madam de Stael tradicija, skirtingą gal tik tuo, kad ji skiria vien tik savo laisvalaikį kultūrinio gyvenimo puoselėjimui, o dieną praleidžia dirbdama kaip teisėja Vyriausiam tribunole.

Nuolat judanti tarp savo nu-mylėtos salos ir kontinento, puikiai susipažinusi ir atidžiai sekanti literatūrinį gyvenimą ne tik Amerikoje, bet ir Ispanijoje, Prancūzijoje, Pietų Amerikoje, ji

nenuilstamai organizuoja susibūrimus menininkams pagerbti, literatūrinius vakarus, nepraleidžia nei vieno koncerto, nei vieno teatro spektaklio. Dar nuostabiau tai, kad kartu ji yra labai aktyvi politiniam gyvenime: remianti "independentista" liniją, tikinčia, kad Puerto Rico atsiskyrimas nuo JAV atneštų salai jei ne materialinės, tai nors moralinės naudos. Šalia to, ji redaguoja ASOMANTE, vieną iš rimtesnių ispanistikos mėnesinių literatūros žurnalų, ir bendradarbiauja beveik visuose San Juan didžiuliuose dienraščiuose.

Kaip teisininkė, ji turi labai gerą vardą: kaip rašytoja, (yra

Nilita Vientos Gaston
Portretas, tapytas Annot

autorė studijos apie Henry James, rinkinio kelionės įspūdžių po Europą, keleto tomų trumpesnių kritikų darbų) ir kritikė, pažįstama visam ispaniškam pasauliui. Tačiau dar gilesnį įspūdį palieka tiesioginis kontaktas su ja, pašnekėsiai bet kokia tema, ir jos nepralenkiamas vaišingumas. Vos tik saloj pasirodo naujas žmogus, ji tuoj pasirūpina, suburia panašų interesų draugų būrelį, įveda jį dominėion aplinkon. Tokiu būdu kiekvienas ateivis iš karto pasijunta apsuptas mielo

Latvaitės tremtinės pasisekimas

Šį rudens sezoną spalvotoji televizija pražydo naujomis programomis. Net 90% jų užtvino spalvomos — ir vis naujos programos (net sunku gauti nusipirkti spalvotą televiziją — didelis jų trūkumas).

Kiekvieną penktadienį galima pamatyti "Hogan's Heroes", naująją spalvotąją CBS televizijos komediją (serijinę) iš belaisvių stovyklos gyvenimo Vokietijoje II pasaulinio karo metu.

Daugybės vyrų tarpe (amerikiečių aktorių, vokiečių, austrų ir prancūzų yra vienintelė moteris — pastovi aktorė Cynthia Lynn. Amerikiečių spauda (iš Holliwoodo) skelbia, kad ši gražuolė blondinė gimė Latvijoje, rusams užėmus jos kraštą, pabėgo iš ten su tėvais, patyrė daug vargo: teko pergyventi bombardavimus, bėgti per užminuotus laukus, o vėliau Vokietijoje patirti ir sąjungininkų bombardavimų baisumą. Televizijoje ji vaidina Helgą, stovyklos komendanto sekretorę, o taipgi ji yra Hogano slapto

linois iš viso vėžio mirčių buvo 17,634.

Tačiau, liga gali būti sustabdyta. Pirmiausiai mesti rūkyti. Visi kalbėtojai (gydytojai) ragino dažnesnius sveikatos pasitikrinimus.

Jei viso to būtų laikomasi ligi 1970 m., galima būtų išpranašaujamo 20,000 mirimų skaičiaus sumažinti iki 4,400 mirčių.

rūpesčio ir "atitikęs kirvio kotą".

Nilitos akiratis stebėtinai platus: kaip žinovė ji kalba ne tik apie literatūrą, bet taip pat ir apie muziką ar dailę. Nei viena naujai pasirodanti knyga nepraeina jos nepastebėta: namuose visų kambarių sienos paverstos knygų lentynom, ir tikrai jose nėra nei vienos, kuri nebūtų jos perskaityta. Su lygiai tokiu pačiu autoritetu ji aiškina, kuri galerija ar paroda daugiau verta susidomėjimo, kokia linkme dabar vystosi portrikiečių menininkų tapyba. Jos sugebėjimas viską sekti, viską apmąstyti, apie viską susidaryti savo asmenišką nuomonę atrodo neįtikėtinas. Bet kai jos užklausi, iš kur ji, dirbdama visą dieną, randa laiko skaitymui, ji tik juokiasi: sako, mane Dievas išleido į pasaulį su milžinišku žingeidumu, bet davė ir priemonę jam patenkinti: galimybę pasitenkinti keturiom valandom miego. Taigi, ji skaito per naktis, o sekmadienį "užsibarikaduoja" namie ir rašo. Gi kai vakare pasirodo kur nors koncertas — reikia paminėti, kad ji viena iš elegantiškiausių savo salos moterų, — niekas net įtart negali, kad jos užnugaryje jau dvylika valandų įtempto darbo.

Puerto Rico tikrai gali didžiutis tokia asmenybė. Lyginant ją su praėjusių šimtmečių prancūzėm "femmes d'esprit", Nilita Vientos Gaston rodo net pozityvesnį veidą: ji dirba tokiom pat teisėm ir su tokiu autoritetu kaip vyrai, pati save išsilaiko ir, nežūrint to, veda savo salos kultūrinį gyvenimą ir visiems atranda laiko bei šiltą žodį.

Beveik noris tvirtinti, kad Puerto Rico moterys tikrai ypatingos: ir Pablo Casals asmenybės daug šiai salai skolinga. Jo motina, kuriai vienai jis dėkingas už tai, kuo jis tapo, buvo kilus iš Mayaguez, o antroji moteris, lygiai taip pat viską pašventusi jo menui ir jo karjerai, jo žmona Martita, taip pat portorikietė. San Juan universitetą baigusių moterų draugija leidžia jau minėtą ASOMANTE, ir moters teisių lygybė bei jų pripažinimas, taip pat kaip ir jų veiklumas, jaučiasi visame viešajame gyvenime.

IŠ MOTERŲ PASAULIO

★ Dalia Oželytė de la Cuesta

yra minima plačiame straipsnyje Kolumbijos dienraštyje "El Colombiano". Dalia, lietuvaitė, Šiaurės Amerikos ekonomistė ir Antioquia'os Universiteto Ekonominio tyrimo centro direktorė, skelbia laikraštis, painformavo redaktorių apie kolumbiečių darbo našumą ir bedarbę. Medellino universitete kas 4 mėnesiai, jai vadovaujant, perduodami vėliausi rezultatai. Dalia pastebėjo, kad visais šių metų mėnesiais, lyginint juos su pereinamaisiais, bedarbių skaičius sumažėjo (buvo 13,6%, o dabar 12%). Ji taipgi pasakė redaktoriui, kad pora amerikiečių profesorių ekonomistų atvyksta į centrą, kur ji direktoriauja, paspartinti šį tyrimą, taip reikalingą tautos ekonominiam gerbūviui.

Užuojauta, švelnumas ir atsidėdinti savęs mes nuginkluojame savo priešus. Kiekviena ugnis gėsta, kai degamoji medžiaga išsibai-gia.

— K. Noetzel